פֿולע טאַבעלע פֿון דער מלוכה-לאָטעריע זעה 8 און 9 זייט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT פּרייז 20 גראָשען. היינט 10 זייטען

נייער פֿאָלקסבלאַט

№ 70	Łódź, Niedziela 23 marca 1930.	אכטער יאהרגאנג	לאדז, זונטאג, כג אדר תר״ץ	№ 70

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. | אַדרעס פֿון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאדז, פּעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אַכטונג ווייז-סוחרים אין קלייז-פּוילען!

ווילט איהר האָבען גוטען וויין אויף פּסח?
ווילט איהר אייערע קאָנסומענטען זאָלען זיין צופֿרידען?
דאַן קויפֿט נאר עכטען

כרמל = וויין

פֿון באַראָן ראָטשילד׳ס וויין-קעהלערען.
דער דאָזיגער וויין איז פֿערזעהען מיט הכשרים פֿון הרב רי״ח זאנענפֿעלד ורא״י קוק ירושלים און פֿון ווארש. ראַבינאַט

כשר לפסח אפילו למהדרין!

Wezwanie!

Niniejszym wzywam swoich byłych pracowników, aby dla własnego dobra zgłosili się do mnie wraz z zabranemi księgami handl., celem polubownego załatwienia wiadomej kwestji...

W przeciwnym razie niezwłocznie skieruję całą sprawę do Prokuratora.

„SPEDHANDPOL"
Przedsięb. Eksped.-Przewozowe
Salomon Goldkorn

5832

וויכטיגע בעקאַנטמאַכונג!

צו אַלע אונזערע ג׳ סוחרים און קאָנסומענטען!

מיר זענען מודיע, אַז נאָכדעם ווי מיר האָבען זיך אָפּגעטיילט פֿון געזעלשאַפֿט „כרמל" אין ווארשא און שיקען זיי נישט מעהר צום פֿערקויף אונזערע ארץ-ישראל-וויינען און קאָניאַקען האָבען מיר איבערגעגעבען דעם אויסשליסליכען פֿערקויף פֿון אַלע אונזערע

וויינען, קאָניאַקען, ליקערן א. אַ. וו.

עקזיסטירט זייט 1889 יאהר

„כרמל-אָריגינאַל"

וועלכע ווערען פֿערקויפֿט אויף דער גאַנצער וועלט און זענען בעריהמט מיט זייער כשרות און פּרימאַ קוואַליטעט
דעם ה״ר ר׳ **בונם אלטער** וועלכער האָט געעפֿענט אייגענע קעלערס
אונטער אונזער וויין- און קאָניאַקען-פֿירמע

„כרמל-אָריגינאַל" ווארשא, נאַלעווקי 21

מיר בעטען דאָרום אַלע ג׳ קונדען און קאָנסומענטען זיך ווענדען וועגען אונזערע וויינען און קאָניאַקען צו דער אויבענ׳דערמאָנטער פֿירמע
בונם אלטער, ווארשא, נאַלעווקי 21,
וואו זיי וועלען געפֿינען די פֿאָלקאָמע זיכערקייט פֿון כשרות און קוואַליטעט ווי אויך די סאָלידסטע בעהאַנדלונג

מיט אַכטונג ובברכת ציון **ש. פֿרידמאַן און זעהנע „כרמל-אָריגינאַל"**
חיפה, פּתח-תקוה.

פֿערופֿענדיג זיך אויף די אויביגע מודעה צמפּפֿעהלען מיר זיך אַלע ג׳ קונדען, קאָנסומענטען און גוטע פֿריינד מיט דער זיכערונג, אַז זיי וועלען צופֿרידען זיין מיט דער קוואַליטעט און גוטע בעהאַנדלונג.

מיט אַכטונג **בונם אַלטער, ווארשא** נאַלעווקי 21 טעל. 29-542.

כשר לפסח אפילו למהדרין!

דער נייעסטער פֿילם פֿון דער יודישער אַרבייטער-בעוועגונג א. נ.:

„אונטער די פּענער פֿון בונד"

וועט נאָרמאַל דעמאָנסטרירט ווערען
מארגען, מאנטאג, דעם 24 ד. ח. אין

קינא-טעאַטער „פּלאַרא"

זאַווישאַ 22
פֿון 4 נאכמ. ביז 10.30 אווענד.

מיט רעדעס וועגען פֿילם וועלען אַרויסטרעטען די חברים: י. ליכטענשטיין, ש. מילמאַן, א. זעלמאַנאָוויטש, ב. וויראַווסקי און סערגעי.
פּרייזן פֿון די בילעטען זענען איינהייטליכע.
פֿון 4 נאָכמ. ביז 7 אָוענד — 30 גראָשען. פֿון 7 ביז 10 30 — 50 גראָשען.
בילעטען צו בעקומען היינט א גאַנצען טאָג אין אַרבייטער-הוינקל, פּאָלודניאָװאַ 20

מיטגלידערינס און סימפּאַטיקער פֿון דער פֿרויען-סעקציע פֿון „חסד של אמת ומנחמי אבלים" אין לאָדז

ווערען געבעטען צו קומען היינט, זונטאג, דעם 23-טען מערץ 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג אין לאָקאַל פֿון פֿעראיין, פּיעטריקאָווער 34 אין אַ

וויכטיגע אַנגעלעגענהייט

בעמערקונג: די טיכטיגע מיטגלידערינס פֿון פֿעראיין וועלען היינט פֿערשריבען ווערען אין גאָלדענעם בוך. פֿרישע מיטגלידערינס קענען זיך פֿערשרייבען.

די פֿערוואַלטונג פֿון דער פֿרויען סעקציע
ביי „חסד של אמת ומנחמי אבלים"

א יונג
פֿריוולין
אַלס געהילף - בופֿעטאָווע
קען זיך מעלדען
אין קאָנדיטאָריי
גאַמאַל נסקי פּשעיאַזד 1

זיכערע עקזיסטענץ!!

פֿאַר אַ גאַנץ מינימאַלען פּרייז
קאָן מען איין חורש,
זעלבסטליכע גיפֿעסטע
האַנדשטיקעריען
ערלערנען פּיעטריקאָווער
82 ה. 24 רעכטס 11 איינג.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
אויג און חענעריש קראַנקע
נגבען און ליפּמתייליאיכט
נאָכמ פֿון 4—7 אין פֿאַקער

ARKADIA

ערשטע לאדזער דאַמף פֿאַבריק
פֿון שאָקאָלאַדען און צוקערוואַרען
צענטראַלע: לאדז, אגראַדאָווא 13
די 2-טע פֿיליע
איז ערעפֿענט געוואָרען
35 פּיעטריקאָווער 35

ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע אין לאדז. פֿילהאַרמאָניע-זאַל, נאַרוטאָוויטשאַ 20.

היינט, זונטאג, דעם 23 ה. ח. 12 אַ זייגער מיטאָג, קומט פֿאָר

אַ גרויסע טרויער-אַקאַדעמיע

געווידמעט דעם אָנדענקען פֿון בעריהמטען ענגלישען מלוכה-מאַן, דעם גרויסען יודען-פֿריינד און שעפֿער פֿון דער היסטאָרישער דעקלאַראַציע וועגען ארץ-ישראל

לאָרד אַרטור דזשעמס באַלפֿור

מיט דער בעטייליגונג פֿון די ה״ה: רעד. י. אונגער, רעד. י. העפּטמאַן (עמנואל) פֿון ווארשאַ און ה׳ מ. ליטאַו, ווי אויך דער אָרקעסטער פֿון „בר-כוכבא".
די איבעריגעבליבענע בילעטען (פֿון 50 גר. ביז 1 זל.) צו בעקומען אין דער קאַסע פֿון פֿילהאַרמאָניע.

בעקאַנטמאַכונג

דערמיט ווערט בעקאַנט געמאַכט דעם געעהרטען פּובליקום, אַז עס האָט זיך געעפֿענט

אַ פֿאַבריק פֿון ווינער מעבעל

א. פּ. „VIENPOL" זאַוואַדזקאַ 5

אין בעזיצט שטענדיג אויף לאַגער אַ רייכען אויסוואַהל פֿון פֿערשידענע שטוהלען, פֿאָטעלען, פֿאָטעליקעס, טאַבורעטקעס, טישלעך צו גראַמאָפֿאָנען און ראַדיאָס און פֿערשידען אַנדער מעבעל, וואָס האָט אַ שייכות מיט געבויגען מעבעל-אויסאַרבייטונגען.

מיט אַכטונג
„VIENPOL", Zawadzka 5.

נאכן טויט פון לארד באלפור

דעלעגאציע פון די ציוניסטישע ארגאניזאציעס און פון דער יודישער אגעני בײם ענגלישען אמבאסאדאר אין ווארשא

װ א ר ש א, 21 (י.ט.א.) לויט'ן בעשלוס פון דער טרויער-זיצונג פון אלע צענטראלע קאמיטעטען פון די ציוניסטישע ארגאניזאציעס אין פוילען, וואס איז פארגעקומען מיטוואך גלייך נאכ'ן ערהאלטען די טרויעריגע ידיעה וועגען דעם טויט פון לארד באלפור, האט פרייטאג, דעם 21-טען עלף אין דער פריה א דעלעגאציע פון ציוניסטישע ארגאניזאציעס בעזוכט דעם ענגלישען אמבאסאדאר אין פוילען ה' וויליאם אויגוסט ערסקיין און איהם אויסגעדריקט מיטגעפיהל פון דעם יודישען פאלק אין פוילען צוליב דעם טויט פון גרויסען ענגלענדער און יודען-פריינד לארד באלפור.

אין דער דעלעגאציע האבען זיך בעטייליגט די ה"ה: וויצע-פארזיצער פון דער ציונ. ארגאניזאציע דר. מאיר קלומעל, אברהם פאדלישעווסקי און וויצע-פארזיצער פון דער ווארשאווער קהלה-פערוואלטונג משה פעלדשטיין, וועלכע האבען רעפרעזענטירט די ציוניסטישע ארגאניזאציע אין פוילען. אין דער דעלעגאציע האט זיך אויך בעטייליגט דער פארשטעהער פון דער „רעפרעזענטאנץ פון דער יודישער אגענץ אין פוילען" אדוו. מאוריצי ענדעלמאן. אלס ענגלישער איבערזעצער האט בעגלייט די דעלעגאציע די גענעראל-סעקרעטארין פון דער ציונ. ארגאניזאציע אין פוילען דר. אסתר מאנגעל. די דעלעגאציע האט איבערגעגעבען דעם אמבאסאדאר א מעמאריאל אין וועלכען עס זענען אויסגעדריקט געווארען די געפיהלען פון פוילישען יודענטום פאר דעם גרויסען אזוי שטארק געעהרטען און בעליבטען ענגלישען שטאטסמאן, דעם שעפער און היטער פון דער באלפור-דעקלאראציע. דר. קלומעל האט אין נאמען פון דער דעלעגאציע איבערגעלייענט דעם מעמאריאל אין העברעאיש און געבעטען דעם אמבאסאדאר איבערצוגעבען דעם דאזיגען מעמאריאל דער רעגירונג פון גרויס-בריטאניען. דער אמבאסאדאר האט געדאנקט דער דעלעגאציע פאר די אויסדרוקען פון מיטגעפיהל און האט צוגעזאגט איבערצוגעבען דעם מעמאריאל דער רעגירונג פון לאנדאן.

דעפעשע פון אויסערן-מיניסטער זאלעסקי

װ א ר ש א, 22 (טעלעפאניש). צוליב'ן טויט פון לארד באלפור האט דער אויסערן-מיניסטער זאלעסקי, אלס פארזיצענדער פון פעלקער-ליגע-ראט איבערגעשיקט דעם ענגלישען אויסערן-מיניסטער הענדערסאן פאלגענדע דעפעשע:

אין נאמען פון ראט פון דער פעלקער-ליגע בעט איך אויסצודריקען דער ענגלישער רעגירונג און דעם ענגלישען פאלק אונזער טיפסטען מיטגעפיהל און טרויער צוליב'ן טויט פון לארד באלפור. די ארבייט פון לארד באלפור אין דער פעלקער-ליגע איז געווען איינס פון די שענסטע בלעטלען אין זיין גרויסער קאריערע.

טרויער-הזכרות אין ארץ-ישראל

י ר ו ש ל י ם, 22 (י. ט. א. טעלעגראפיש). לויט דער אויפפאדערונג פון ועד-לאומי און דער רבנים הראשית זענען אין אלע שוהלען היינט פארגעקומען טרויער-הזכרות נאך לארד באלפור.

אונזער ליבען חבר אהרן גלאטמאן דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל צוליב דעם טויט פון זיין מוטער נ. ע.

שרה זעלדע גלאטמאן

פירמע
געלאסען און קאזשימיערסקי

אונזער טיפסטען בײלייד דריקען מיר אויס אונזער חשוב'ן עהרען-מיטגליד און וויצע-סטארשי אהרן גלאטמאן צוליב דעם טויט פון זיין אונפערגעסליכער מוטער

ב. ע.

שרה זעלדע

אין דער ארבייט פאר'ן האנדווערקערטום זאל ער זיין טרייסט געפונען.

די פערוואלטונג פון שניידער-צעך
אין לאדז

אונזער טיפסטען בײלייד דריקען מיר אויס אונזער וויצע-פארזיצענדען און איבערגעגעבענעם האנדווערקער-טוער אהרן גלאטמאן צוליב'ן טויט פון זיין מוטער

ב. ע.

שרה זעלדע

אין דער ארבייט פאר'ן אידעאל פון פעראייניגען דאס לאדזער האנדווערקערטום זאל ער זיין טרייסט געפונען

דער צעכען-פערבאנד אין לאדז
און אויף דער לאדזער וואיעוואודזטע

דעם טיפסטען בײלייד דריקען מיר אויס אונזער חשוב'ען חבר, דעם פערוואלטונגס-מיטגליד פון אונזער באנק ה' אהרן גלאטמאן צוליב'ן טויט פון זיין מוטער

נ. ע. שרה זעלדע

זײט געטרייסט!

די פערוואלטונג און ראט פון דער יודישער קאאפעראטיווער באנק פאר קליינאינדוסטריע און האנדווערקער אין לאדז
געז. מיט בעשר. פעראנטווארטל. וושכאדניא 25.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער חשוב'ען מיטגליד פון פארטיי-ראט חבר אהרן גלאטמאן צוליב'ן טויט פון זיין אונפערגעסליכער מוטער

נ. ע. שרה זעלדע

זײ געטרייסט!

דער עקזעקוטיוו און ראט
פון דער פאלקס-פארטיי אין לאדז

צו דער פערלאבונג פון אונזער וו' מיטארבייטער
גאדל בלום
מיט פרל. טאלא אייקע
ווינשען מיר א הערצליכען מזל-טוב און א גליקליכע צוקונפט.
א. ליוערעוויטש און פאמיליע.

צו דער פערלאבונג פון אונזער חבר
בעריש שווארצבערג, טושין
מיט פרל. רוזשא גאלדבערג,
פיעטריקאוו, ווינשען מיר זיי א גליקליכע צוקונפט.
ועד קרן קימת, טושין.

Z intencji zaręczyn kolegi naszego
JULKA PILICERA
z p. SALĄ ENGLÓWNĄ
życzymy wiele szczęśc a i różowej przyszłości. Koledzy:
WŁADYSŁAW AKERMAN
JULEK WYGODNER
HARRY KIRZSBAUM

Dr. RABINOWICZ

ספעציאליסט פאר האלז-, נאז- און אויערן-קראנקהייטען עמפפאנגט ווידער פון 12–1 און פון 5–7.
זשעלאנא 3, טעלעפאן 111-31

פאלקס-אוניווערזיטעט

ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

היינט, זונטאג, 23/3, 8.30 קומט פאר אין דער פאלקס אוניווערזיטעט (צעגעלנ. 4)

א פארלעזונג (אין דער פוילישער שפראך)
אויף ד. ט.: „די נייעסטע שטרעמונגען אין דער אייראפעאישער ליטעראטור"
2. „עקספרעסיאניזם און אוניווערסאליזם"
פרעלעגענט: פראפ. ז. פאזנער.

איינגאנג פריי! איינגאנג פריי!

Dr. med.
E. Reicher

הויט- און ווענערישע קראנקהייטען
היילונג מיט דיאטערמיע און עלעקטראטעראפיע
28 פאלודניאווא 28
נעמט אן פון 8–10 פרי און פון 12–2 נאכמ.
און פון 7–8³⁰ אוו. זונטאג פון 9–2 נאכמ.

דעם טיפסטען בײלייד דריקען מיר אויס אונזער ליבען פריינד
א. גלאטמאן
צוליב'ן טויט פון זיין מוטער
ב"ע
שרה זעלדע
זײ פון גאט געטרייסט!
ג. וואלקאוויטש און פרוי.

DR. MED.
A. URYSON

מינערליכע קראנקהייטען
צוריסנעסעהרט.
נעמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.
Konstantynowska 26, telef. 35-85.

היינט, זונטאג, דעם 23 מערץ ד. י., 7 א זייגער אווענד, וועט אין דער וואוינונג פון הרב הארצשטארק, זשעראמסקעגא 3, פארקומען

א חינוך=הספר=תורה=פייערונג

וועלכע עס ארדענט איין די פרוי פון פערשטארבענעם ר' בצלאל פאזשוצקי ז"ל צוליב'ן ערשטען יאהרצייט פון איהר מאן.

אלע פריינד און בעקאנטע ווערען געבעטען צו קומען און בייצואוואוינען דעם דאזיגען חינוך.

מיט אכטונג
ברײנדעל פאזשוצקא

אל. קאשטשושקי 21 „הזמיר" אל. קאשטשושקי 21

היינט, זונטאג, דעם 23-טען מערץ, 9 א זייגער אין אווענד צום 10-טען מאל – וויטערדיגע פארשטעלונג פון דער „יודישע טעאטער-סטודיע" אין „הזמיר". ס'ווערט אויפגעפיהרט

די גאלדגרעבער

(דער אוצר) קאמעדיע אין 4 אקטען פון שלום-עליכם.

רעזשי: י. מ. מאשקאוויטש	מוזיק: הענעך קאז.
דעקאר.א.קאסטיומען יצחק ברוינער	ריטמיק און טענץ איזא האראר

בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון „הזמיר". 15582

דאנקזאגונג.

מיין הערצליכען דאנק דריק אויס דעם ה'

י. זינגער, אבעופעלדשער (אויס ווארשא), וואס וואוינט אין לאדז (פיעטריקאווער 6) פאר זיין גוטען ראט, א דאנק וועלכען מיינע פרוי איז פאלקאם געזונד געווארען פון די לאנגיעהריגע שווערע אטאקען גאלשטיינער.

א. מעיער, צעגעלניאנא 45. 5817

פון „שומרי שבת"

די חברה „שומרי שבת" לאדז, אלעקסאנדריסקא 19

איז מודיע אין נאמען פון הרב ר' משה מנחם סג"ל שליטא מו"צ דפה דאס די הכשרים, וואס ווערען ארויסגעגעבען די בעקערס צו באקען מצות אויף פסח הבע"ל, זענען פערזעהען מיט די אונטערשריפט פון פרעזעס ר' דוד ליב העבער און מיט'ן שטעמפעל פון הרב ר' יוסף פיינער שליט"א מו"צ דפ"ה. אנדערע הכשרים זענען נישט גילטיג.

די הכשרים ווערען ארויסגעגעבען אהן געלד.

היינט, זונטאג, 4 א זייגער נאכמיטאג קומט פאר די יעהרליכע

גענעראל=פערזאמלונג

פון דער „תלמוד תורה", אלעקסאנדראווסקא 13 אין לאדז אין אייגענעם לאקאל מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג:

1) ערעפענונג פון דער פערזאמלונג, 2) וואהלען פון א פארזיצענדע, 2 אסעסארן און סעקרעטאר, 3) בעריכט פון דער רעוויזיאנס-קאמיסיע, 4) קאסע-בעריכט, 5) בעריכט פון דער מעטריקאט פון דער פערוואלטונג, 6) בודושעט אויף יאהר 1930, 7) וואהלען פון א פערוואלטונג, רעוויזיאנס-קאמיסיע און קאנדידאטען, 8) פרייע פארשלאגען

אלע מיטגלידער ווערען געבעטען צאלרייך און פינקטליך צו ערשיינען.

די פערוואלטונג

בעמערקונג: אין פאל, ווען עס וועט נישט ערשיינען אין אויבענדערמאהנטן טערמין די געהעריגע צאהל מיטגלידער, קומט פאר די צווייטע פערזאמלונג זעלבען טאג 6 אוו.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער ג' פערוואלטונגס מיטגליד שמואל גליקליך און עהרענ-סעקרעטאר הערשל גליקליך צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער אונפערגעסליכער שוועסטער

ציריל נ. ע.

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג פון יוד. פליישער-פעראיין, פיעטריקאווער 24. 5829

רעגירונגס=קריזיס—דויערט

פראפ. שימאנסקי קאנפערירט מיט די סיים-גרופען.— היינט וועט ער קאנפערירען מיט'ן יודישען „קאלא".— מ'גלויבט נישט אין ערפאלג פון זיין מיסיע.— ב.ב. וועט נישט לאזען צוזאמענרופען דעם סיים.— פראפ. שימאנסקי וועגען זיין אויפגאבע

וואַרשא 22. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) דער מארשאלעק שימאנסקי האט דעם פרייטאגדיגען טאג אנגעהויבען מיט דער קאנפערענץ מיט די פארשטעהער פון „יוזאלעניע" רעפ. מיכאל רוג און סענאטאר יאנושעווסקי.

די פארשטעהער פון „יוזאלעניע" האבען איבערגעגעבען דעם פרעמיער שימאנסקי א דעקלאראציע, וועלכע איז דיזעלבע וואס די ערקלערונג פון פ.פ.ס. און דעקט זיך מיט דער שטעלונג פון „צענטראלעוו".

דעם אוקראינישען קלוב האבען געמאכט ביים פרעמיער רעפרעזענטירט לעוויצקי, צעלעוויטש און כרוצקי.

דער פארזיצער לעוויצקי האט אין אנהויב בעטאנט מיט אנערקענונג, אז דער מארש. שימאנסקי האט איבערגעבראכען די ביז איצטיגע טראדיציע אויסצומיידען די אוקראינישע פארלאמענטארישע רעפרעזענטאנץ. די פרינציפיעלע שטעלונג פון אוקראינישען קלוב איז די שטרעבונג צו זעלבסטשטענדיגקייט.

דער אוקראינישער קלוב פיהרט אבער זיין קאמף מיט לעגאלע מיטלען. דער אוקראינישער קלוב פערקוקט זיך זעהר סקעפטיש אויף דער מעגליכקייט פון א וועזענטליכער און שנעלער ענדערונג צום גוטען אין די פויליש-אוקראינישע בעציהונגען. די אוקראינישע פארשטעהער האבען דאן אנגעוויזען אויף א רייה פארערונגען פון דער אוקראינישער בעפעלקערונג אין פוילען.

דאן האט מארש. שימאנסקי איינגענומען דעם פארשטעהער פון ווייסרוסישען קלוב רעפ. יעקימיטש.

אויך דער לעצטער האט אונטערגעשטראכען, אז די איינלאדונג פון ווייסרוסישען קלוב, וועלכער איז ביז איצט אויסגעמיטען געווארען איז א גרויסער שריט פאראויס, די בעציהונג פון די ווייס-רוסען צו דער רעגירונג וועט זיין אפהענגיג פון דער בעציהונג פון דער רעגירונג צו די פאסטולאטען פון ווייסרוסישען פאלק אין פוילען.

אין נאמען פון די ענדעקעס האבען קאנפערירט מיט'ן מארשאלעק שימאנסקי די רעפ. ריבארסקי, וויניארסקי און גלאמבינסקי, זיי האבען אפגעגעבען א שריפטליכע ערקלערונג, אין וועלכער ס'ווערט געזאגט, אז די ענדעקעס וועלען זיין אין דער שארפסטער אפאזיציע צו יעדער רעגירונג, וועלכע וועט געשאפען אונטער דער ווירקונג פון מארשאל פילסודסקי.

פראפ. שימאנסקי וועגען זיין אויפגאבע

וואַרשא 22. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) דער מארשאלעק שימאנסקי האט ערקלערט א צייטונגס-מיטארבייטער וועגען זיין מיסיע צו שאפען די רעגירונג פאלגענדעס:

— איך שאף די רעגירונג אונטער צוויי לאזונגען: פאציפיקאציע פון די אינערליכע פערהעלטנישען און די ליקווידאציע פון זירטשאפטליכען קריזיס. די קאנפערענצען וועלכע פערענדיגט זוערען מאנטאג אין אוונט, פון דינסטאג אן וועל איך זיך פערנעהמען מיט פעסטשטעלען די פערזאנען פון די רעגירונגס-מיטגלידער און מיטוואך אדער דאנערשטאג וועט די רעגירונג זיין פערטיג, אויב ס'וועלען נישט פארקומען קיין אויסערגעוועהנליכע פאלען.

— איך בין א אויפריכטיגער דעמאקראט און דאס גאנצע לעבען בין איך געגאנגען אין דער ריכטונג, איך שטעל אבער די אינטערעסען פון דער מלוכה העכער ווי די אינטערעסען פון גרופען און פארטייען.

איך האב א פאזיטיווע בעציהונג צום פארלאמענט, אבער איך זעה זיינע פעהלערען, איך בין טיף איבערצייגט, אז דער פארלאמענט איז א נויטווענדיגקייט מיט דעם פארבעהאלט, אז ער זאל דערהאלטען אין זיינע קאמפעטענצען און פעסטשטעלען זיין ווירקונג אויף דער אויספיהרונגס-מאכט. ס'איז שלעכט אויב א קאנטראלער וויל זוערען אן אויספיהרער, אדער א ריכטער וויל זוערען א הענקער, ס'דארף קומען צו דעם, ווי מארשאל פילסודסקי האט געזאגט: „די רעגירונג זאל רעגירען און דער סיים זאל אורטיילען".

שרעקליך אומגליק ביי די ווארשעווער קאנאליזאציע=ארבייטען

3 ארבייטער טויט, 4 גוססען, 10 פער'סמט

וואַרשאַ, 22 (טעלעפאניש) נעכטען איז אויף עק וואלסקא און פלאצקא, פארגעקומען א זעהר טראגישער פאל, וועלכער האט געבראכט מיט זיך 3 טויט-פאלען, 4 פערזאן געפינען זיך אין א שווערן צושטאנד, 10 פערזאן זענען לייכטער פערסמט.

א גרופע ארבייטער האט געארבייט אויפ'ן דערמאהנטען ארט ביי די קאנאליזאציע-ארבייטען. פלוצלינג איז אנגעקומען א געוואלדיגער שטראם גאז, פון וועלכען אלע זענען פערסמט געווארן. דריי ארבייטער: סטאניסלאוו זאמערפעלד, אדאם שמיגאטש און יוזעף גלאנזקא האבען די פייער-לעשער ארויסגענומען שוין טויטע, אין א שווערן צושטאנד זענען איבערגעפיהרט געווארן אין שפיטאל די ארבייטער לעאנארד רידזינסקי, יוזעף קרצשמאנסקי, וואצלאוו ווערדובינסקי און וואצלאוו כמיעלעווסקי. אגדערע 10 ארבייטער זענען לייכטער פערסמט געווארן.

די שולד ווערט צוגעשריבען די ווארשאווער גאזאווניע, וועלכע האט ארויסגעלאזען נישט ניי-טראליזירטע גאזען דורך היגטערערדישע רויהרען.

דער פירשט טאמאש לובאמירסקי ארעסטירט פאר א היבש ביסעל אפערעס

וואַרשאַ, 22 (טעלעפאניש). ווי בעקאנט איז אין ווארשא ארעסטירט געווארן פאר פערשידענע אפערעס דער בעקאנטער מאגנאט, פירשט טאמאש לובאמירסקי. דער ארעסטירטער איז פון ווארשאווער תפיסה איבערגעשיקט געווארן אונטער א פאליציי-וואך קיין לעמבערג, וואו ער וועט זיך מוזן פערענטפערן פאר די פערשידענע אפערעס, וואס ער איז בעגאנגען.

ס'שטעלט זיך איצט ארויס, אז דער פיהרער פון פירשט לובאמירסקי אין לעמבערג איז געווען א געוויסער וואלף גוטמאן, וועלכער האט זיך אומעטום פארגעשטעלט אלס באראן ווילי גוטמאן. גוטמאן האט אויף דער שווארצער בערזע דיסקאנטירט אויף הונדערטער טויזענטער וועקסלען פון פירשט טאמאש לובאמירסקי. גוטמאן צוזאמען מיט'ן באראן האבען אנגעהויבען צו קויפען ווילעס און הייזער אויף וועקסלען, אזוי האט דער פירשט געקויפט די ווילע פון גראף רוסאצקי אויף זיבליקאוויטש 53 פאר 19 טויזענד דאלאר. דער פירשט האט נאטירליך געגעבען וועקסלען אויף אנדערהאלבען יאהר.

ווייטער האט ער געקויפט ביי אינזש. זוסמאן פון דראהאביטש א נאפט-גרוב אין מראזשנא פאר 20 טויזענד דאלאר, נאטירליך אויך פאר וועקסלען. אויף דעם זעלבען אופן איז אויך געקויפט געווארן די זינגער-גרובען אין אויבער-שלעזיען. ווען די ערשטע וועקסלען זענען פראטעסטירט געווארן האט לובאמירסקי זיך גענומען צו שטארק אפעריסטישע שטיק. ער האט געקויפט פערשידענע סחורות אויף וועקסלען און גלייך פערקויפט פאר מזומן פאר 30 פראצענט פון ווערט.

אין דער זעלבער צייט איז דער פירשט בעפריינדעט געווארן מיט א לעמבערגער יונגען רעיענט, אדאם מייער, וואס האט איהם ארויסגעגעבען א גענעראל-בעפאלמעכטיגונג און דערוויילע ביי איהם זיך געבארגט פערשידענע סומעס געלד. דער רעיענט מייער האט אויך זשירירט פאר'ן פירשט וועקסלען אויף אונגעהויערע סומען. דער פירשט האט שוין בשעתו פערשפילט אין קארטען 2000 מארגעס לאנד.

ווער וועט קאנפערירען מיט'ן סענאט= מארשאלעק אין נאמען פון „קאלא"

וואַרשא 22. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) דער מארשאלעק שימאנסקי האט היינט געפיהרט ווייטערע געשפרעכען מיט די פארשטעהער פון די סיים-קלובען וועגען שאפען די נייע רעגירונג. פארמיטאג האט דער נייער פרעמיער געהערט מיט'ן פרעזעס פון דער פוילישער יצחוג רעפ. דאמבסקי, נאכמיטאג מיט רעפ. רעכבינסקי פון „פיאסט", דאן מיט די פארשטעהער פון נ.פ.ר. כ.ד. און ריטשעג.

מארגען זונטאג, וועט דער סענאט-מארשאלעק קאנפערירען מיט די פארשטעהער פון יודישען „קאלא".

פראפ. שימאנסקי האט אויך היינט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן סיים-מארשאלעק דאשינסקי.

אין די סיים-קולוארען האט זיך פערשפרייט א קלאנג, אז פראפעסאר שימאנסקיס מיסיע וועט זיך זיכער נישט איינגעבען, און אז די רעגירונג וועט זיין ווייטער א פאלקאמען רעגירונג פון קאטעלסקעס.

מצד דער יודישער „קאלא" זענען איינגעלאדען געווארען צום פראפ. שימאנסקי סענאטאר האדזון, סענאטאר קערנער און רעפ. האטמאן.

זיצונג פון סיים — דאנערשטאג

וואַרשא 22. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) רעפ. וויזשיקאווסקי האט אין פערטרעטונג פון קראנקען פארזיצער בירקא צונויפגערופען א זיצונג פון דער בודזשעט-קאמיסיע, כדי צו בעטראכטען די אויסגאבען פון סענאט צום בודזשעט.

די ב.ב.-רעפוטאטען ערקלערען, אז זיי וועלען בשום אופן צו דער דאזיגער זיצונג נישט צולאזען און אויב מארשאלעק דאשינסקי וועט אויף דער צייט פון רעגירונגס-קריזיס צונויפרופען א פלענאר-זיצונג וועלען זיי די זיצונג שטערען מיט אלע מעגליכע מיטלען.

צוליב דעם האט דער מארשאלעק צונויפגערופען א זיצונג פון סיים-סעניאריום, כדי צו בעשליסען געווארן צו געבען דעם מארשאלעק פרייע הענד בנוגע דעם צונויפרופען די זיצונג פון סיים, וואהרשיינליך וועט די זיצונג צונויפגערופען ווערען אויף דאנערשטאג.

5 אראבער פער'משפט צום טויט

פאר ערמארדען א יודישע משפחה אין חברון

ירושלים. (יט"א טעלעגראפיש) דא האבען זיך פערענדיגט די לאנג דויערנדיגע געריכטס-פערהאנדלונגען געגען 9 אראבער, וואס זענען בעשולדיגט געווארען אין ערמארדען בשעת דער חברונער שחיטה די משפחה פון הרב א. ושריר. דער געריכטס-טריבונאל איז בעשטאנען פון די ריכטער קאי און די פריטאם. די בעשולדיגונג האט אונטערשטיצט דער פראקוראר שערוועל פערטיידיגט די אנגעקלאגטע האבען די אדוואקאטען זשארזש סאלא און פאיז עפענדי אהאר. נאך'ן שליסען די געריכטס-פערהאנדלונגען האט דער טריבונאל אפגעהאלטען די בעראטונג, וואס האט געדויערט העכער 2 שעה לויט דעם אורטייל ווערען די 5 בעשולדיגטע אראבער אנערקענט אלס שולדיג און אויסגעהיבען כאר-דען מיט פרעמעדיטאציע און ווערען פער'משפט צום טויט. די איבעריגע 4 אנגעקלאגטע זענען בעפרייט געווארען צוליב מאנגעל פון בעווייזען.

נישט ארגאניזירען קיין נייע פארטייען און אז זיי זאלען נישט מאניפעסטירען לכבוד דעם אפפאהרען פון דער דעלעגאציע, אינ'ם אויפרוף ווערט געזאגט, אז די אראבער דארפען זיך נישט געבען קיין אויסדרוק זייער פרייד געפילען, וואס וועלען זיי טוהן ערשט דאן ווען די דעלעגאציע וועט זיך צוריקקעהרען מיט א טריומף.

ירושלים, 22. (יט"א טעלעגראפיש).
די יודישע בעפעלקערונג איז שטארק אויפגעבראכט וואס דער ביורא-מייסטער פון ירושלים נאשאשיבי, וועלכער איז געפאהרען אלס דער אראבישער דעלעגאציע קיין לאנדאן, האט אלס זיין פערטרעטער בעשטימט דעם קריסטליכען וויצע בירגערמייסטער יאקוב האראזשי און נישט דעם יודישען וויצע בירגערמייסטער חיים סאלאמאן, הגם חיים סאלאמאן איז דער ערשטער וויצע בירגע מייסטער פון ירושלים און רעפרעזענטירט די גרעסטע טייל בירגער פון ירושלים.

דער הויפט-מופטי האט אלס זיין פערטרעטער בעשטימט דעם אראבישען נאטאבל האג סאיד על האשא פון עזה.

די פרעסע עצה'ט דער דעלעגאציע אז זי זאל פאדערען די פולע אומאפהענגיגקייט פון א"י.

„הסתדרות העובדים" איבער-געגעבען דעם הויך-קאמיסאר

די פאסטולאטען פון די יודישע ארבייטער

ירושלים, 22. (יט"א טעלעגראפיש).
א דעלעגאציע פון „הסתדרות העובדים" האט איבערגעגעבען דעם הויך-קאמיסאר טשענסעלאר די פאסטולאטען פון די יודישע ארבייטער בנוגע דער ארבייטער-פערזיכערונג נאכדעם איז פארגעקומען א דיסקוסיע.

מחנות הישעריקען אין ארץ ישראל

די לאגע איז זעהר ערנסט

ירושלים, 22. (יט"א טעלעגראפיש).
אלע רעפארטאמענטען פון דער א"י-אדמיניסטראציע זענען מאביליזירט געווארען צום קאמף מיט די הישעריקען. די לאגע איז זעהר ערנסט. מחנות הישעריקען ציהען זיך ביי יריחו ים-המלח, לענג אויס דעם עמק הירדן ביז באר שבע.

אראבישע דעלעגאציע ארויס-געפאהרען קיין לאנדאן

ירושלים, 22. (יט"א טעלעגראפיש).
די אראבישע דעלעגאציע איז א ויסגעפאהרען קיין לאנדאן. די אראבישע עקזעקוטיווע האט ארויסגעלאזען אן אויפרוף צו די אראבער, אז זיי זאלען

דער בילינגסטער איינקויף
פון דער נייעסטער קאסמעטיק איז נאר אין דער נייער פערפומעריע
I. DRUKIER, 5 Zawadzka 5, tel. 175-92
בעמערקונג: ענגראסיסטען בעקומען בעדייטענדע ראבאטען.

לאדז
23 מערץ 1930

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאדז
23 מערץ 1930

כל זמן
ס'איז נאך נישט שפּעט

מיט עטליכע וואכן צוריק האָבן מיר געשריבן, אז דער שטייער־דעפּארטאמענט און די שטייער־אמטען גרייטן זיך תיכף־ומיד צו הערכענען די אויסמעסטונג פון אומזאַץ־שטייער מיט א 20—25 פראָצ. מעהר פון פאריאָריגן. נאָר דערוויף האָבן זיך פון אלע אמטען געגנגען שיטען אויפקלערונגען און מעלדונגען פון „גוט אינפאָרמירטע קוועלן", אז די שטייער־מאכט וועט היי־יאָהר נישט פארגרעסערן די אויסמעסטונג פון אומזאַץ־שטייער, פערקעהרט, אז מען האָט שוין באָאויפטראָגט די נאטשעלניקעס צו רעכענען זיך מיט דער שווערער ווירטשאפטליכער סיטואציע.

און דער סוף איז, אז מען פערגרעסערט איצט די אויסמעסטונג פון אומזאַץ־שטייער נישט ביז 25 פראָצ. נאָר אין פיל ערטער זאָגאַר מיט 50 און 100 פראָצ. און עס איז אויך ריכטיג, אז מען רעכענט זיך מיט דער שווערער ווירטשאפטליכער סיטואציע, ווארום מען שטעלט „אַכטונג" פאר די פּראָטעסטירטע וועקסלען און פאר די פּראָלאָנגירטע וועקסלען.

וועלכער סוחר עס האָט מעהר געליטען פון קריזיס און האָט געהאַט מעהר פּראָטעסטירטע וועקסלען, דעם שאַצט מען אָפּ א גרעסערן אומזאַץ־שטייער.

אזוי פערשטעהען די נאטשעלניקעס פון די שטייער־אמטען צו רעכענען זיך מיטן ווירטשאפטליכען קריזיס, זיי נעמען אַרום פון קריזיס.

מען מוז מודה זיין, אז דאָס איז אן אָריגינעלער צייכענטער איינפאל, דאָס רעכענען דעם א ראַטאַ פאר'ן קריטישען יאָהר 1929 לויט דער צאָל וועקסלען, וואָס יעדער סוחר האָט געהאַט.

אין די פריהערדיגע יאָהרען האָט מען זיך הויפּטזעכליך געשטיצט אויף דער צאָל סחורה, וואָס מען האָט איינגעקויפט. היי־יאָהר האָט מען זיך נישט געוואָלט בענוצען מיט דעם פּאַראַמעטער, ווייל דאָס וואָלט באמת געווען דער בעסטער שפּיגעל פאר דעם שווערען מצב פון די סוחרים. אין יאָהר 1929 האָבן אלע סוחרים פון אלע בראַנשען בעצויגען סחורה ווייניגער מיט 25 ביז 50 פּראָצ. אין פערגלייך צום פריהערדיגען יאָהר. אלע אָפיציעלע סטאַטיסטישע ציפערען בעווייזען, אז אין יאָהר 1929 האָבן די סוחרים געקויפט ווייניגער סחורה. די באַהנען האָבן ווייניגער טראַנספּאָרטירט, די פאבריקען האָבן ווייניגער געאַרבייט, די בעפעלקערונג, דאָס ווייסט מען דאָך אויך גוט, האָבן פיל ווייניגער געקויפט.

דערפאר אָבער איז געווען מעהר וועקסלען. די סוחרים האָבן נישט געצאָלט די וועקסלען, מען האָט געהאַלטען און אין פּראָלאָנגירען, מען האָט פאר די פּראָטעסטירטע וועקסלען געגעבען נייע.

דאָס איז געוואָרען דער „אינדעקס" בעצוג פאר דער שטייער־מאכט, אז עס איז נאָך קיין קריזיס נישט געווען, אז עס איז ליגען, אז די קויפּס־קראַפט פון דער בעפעלקערונג איז געפאלען ביז א מינימום, מען האָט נאָר געלייזט א סך, מעהר מיט 50—100 פּראָצענט פון פאָריגען יאָהר!

שטיצענדיג זיך אויף דער פיקציע, שטעלט מען איצט גרויסע שטייערן אויף פרישע טויזענדער און טויזענדער עקזיסטענצען וועלען אויפגעשטעלט אויף רואין.

די איצטיגע גרויסע אויסמעסטונגען פון אומזאַץ־שטייער וועט זיכער ברענגען צו א קאַטאַסטראָפע אין'ם האַנדעל און פאבריק־לעבען. אויב די אויסמעסטונג זאָל טאַקע באמת זיין אזוי גרויס פאר אלע סוחרים, לויט ווי עס זענען די ערשטע אויסמעסטונגען, וועט מען אין 3—4 מאָנאַטע אַרום, אין די זומער־חדשים האָבן א פולשטענדיגען איינברוך. אויב מען רעכענט זיך ווייניג מיט דער איצטיגער סיטואציע אלס שווערע, קריטישע, וועט אין די זומער־מאָנאַטען קומען צו א קאַטאַסטראָפאַלען צושטאַנד.

עס איז זעלבסטפערשטענדליך, אז די סוחרים וועלען שוין מעהר נישט שטייערן. דאַמאָלט וועלען די פאבריקען נישט האָבן קיין אנדער ברירה, ווי אפשטעלען זייער אַרבייט.

די טעקסטיל־פאבריקאַציע איז שוין סייווי אויסגעקנעלט, פון דער לעדער־פאבריקאַציע איז שוין לאַנג א תל־עולם. די גרעסטע מאַנופאַקטור־מאַגנאַטען זענען שוין נישט אימשטאַנד צו צאָהלען. מען דרעהט בלויז און מען קאָמבינירט. בלויז מיט נסים ווערט נאָך אין טייל לאָדזער פאבריקען געאַרבייט איינינע טעג אין דער וואָך.

אויב די שטייער־אויסמעסטונג וועט געפיהרט ווערען מיט אזא טעמפּא ווי אין די ערשטע טעג פון דער אויסמעסטונג, וועט דערפון ליידען נישט בלויז דער סוחרים־שטאַנד, נאָר אויך די פאבריקאַציע וועט רואינירט ווערען.

יעדער איבריגער זלאָטע שטייערן, וואָס מען נעמט פון די סוחרים מעהר ווי די סיטואציע בעדאַרף, נעמט צו ביי יענעם א ביסעל האָך א ביסל.

אויב מען וועט דאָס נישט נעמען אין אכט איצט, ווען עס איז נאָך צייט, וועט מען זיך כאַפּן אין די מאָנאַטען יולי און אויגוסט. דאַמאָלס וועט שוין לייִדער זיין צו שפּעט.

נ. צ.

מעגליכקייטען פון יודישער עמיגראַציע קיין טשילי
ווער מעג און ווער טאָר נישט פאָהרען

פ א ר י ז, (י.ט.א.) אויף דער איניציאַטיוו פון „היאס־יקא־עמיגדירעקט" (היקעס) האָט דער יודישער עמיגראַנטען־שוץ־פעראיין אין בוענאָס־איירעס דעלעגירט זיין פאָרשטעהער ה' יוסף סלוצקי קיין טשילי, כדי אויפ'ן אָרט אויסצופאָרשען די מעגליכקייט פון יודישער אימיגראַציע. ה' סלוצקי האָט זיך געשטעלט אין פאַרבינדונג מיט די אָנגעזעהענסטע יודישע פּערזענליכקייטען, ווי אויך מיט די רעגירונגס־קרייזען אין טשילי. בעת זיינע קאָנפערענצען מיט'ן פּרעזידענט פון דער רעפּובליק און א רייהע מיניסטאָרען האָט ה' סלוצקי פעסטגעשטעלט, אז פאַר נישט קוואַליפיצירטע עמיגראַנטען עקזיסטירען נישט אין טשילי קיין אַרבייטס־מעגליכקייטען. וואָס שייך שווערע אַרבייטען, איז עס פאַר אַן אייראָפּעער אוממעגליך צו קאָנקורירען מיט די אָרטיגע איינוואוינער. דאַגעגען עקזיסטירט א בעדאַרף אויף אויסגעשולטע האַנדווערקער, ווי צ. ב. צושניידער, דאַמען־ און מענער־שניידער, שוסטער, סטאָלער, מאָלער, שמידען, גלאָז־אַרבייטער, קירזשנער, זאָטעל־אַרבייטער א.א.וו. עס קענען אויך געפינען אַרבייט עלעקטראָ־טעכניקער און צאָהן־טעכניקער. דאָס קליינהענדלערטום אין הויזירער שטעהען אין טשילי אויף זעהר א נידעריגער מדרגה. סוחרים אָהן קאַפּיטאַל דאַרפען זיך אין קיין פאַל נישט לאָזען אין וועג. זיי וועלען אויך נישט געשטיצט ווערען דורך דעם עמיגראַנטען־שוץ־פעראיין. דאַגעגען וועלען גוט־קוואַליפיצירטע אַרבייטער געשטיצט ווערען אַזוי דורך דעם פעראיין, ווי דורך דער מאַכט אין טשילי. כלערליי אינפאָרמאַציעס וועגען רייזע־קאָסטען, שיפסקאַרטען, וויזע־פראַגען און אַנדערע, ערטיילען די „היקעס"־קאָמיטעטען.

אין טשילי לעבען ביים היינטיגען טאָג 1200 יודישע משפחות. דערין 200 ספרדישע. דאָס רוב יודען וואוינען אין דער הויפּט־שטאָט סאַנטיאַגאָ דע טשילי און אין דער פּאָרט־שטאָט וואַלפּאַראַיזאָ.

קיין אונטערהאַנדלונגען צווישען אראַבער און ציוניסטען
אראַבישע צייטונג וועגען פּראָפ. איינשטיין'ס בריף מכ'ח א יודיש־אראַבישער פערשטענדיגונג

י ר ו ש ל י ם, (י.ט.א.) דער אָרגאַן פון דער אַראַבישער עקזעקוטיווע „פּאַלעסטיין" פערעפענטליכט א לייט־אַרטיקעל וועגען דעם בעקאַנטען בריף פון פּראָפ. איינשטיין צום רעדאַקטאָר פון דער צייטונג.

עס איז דער חוב פון יודען און אַראַבער — שרייבט די צייטונג — אַרויסצוזאָגען זייער מיינונג וועגען פאָרשלאַג פון פּראָפ. איינשטיין. דער פאָרשלאַג קען פאָדערן געוויסע ענדערונגען, עס וואָלט אָבער געווען פערברעכעריש נישט אויסצופאָרשען אַלע מעגליכקייטען פון פערווירקליכען די מיטאַרבייט פון ביידע פעלקער אין א"י. ביים איצטיגען מאָמענט הערשט אַן אומנאָרמאַלער צושטאַנד פון אָנגעשטרענגונג. עס איז א גליקליכער צופאַל, וואָס אונטער'ן פאָרשלאַג איז אונטערגעשריבען דער נאָמען פון פּראָפ. איינשטיין, וואָס שטעלט איהם אויסער יעדען חשד.

די בעדינגונגען אין א"י, שרייבט „פּאַלעסטיין" זענען אַזעלכע, אַז עס איז אוממעגליך צו בעוואָרענען זיך, דאָס ווער עס איז זאָל זיין פרעמד פון דער פּאָליטיק. ווען פעלקער קאָנקורירען אין א זעהר קליין לאַנד, איז כמעט יעדער איינער א פּאָליטיקער.

אויסדריקענדיג איהר פּרינציפּיעלע הסכמה אויפ'ן פאָרשלאַג פון פּראָפ. איינשטיין, פערעפענטליכט אָבער די צייטונג אין דעם זעלבען נומער אַן אַרטיקעל, אין וועלכען עס ווערט געזאָגט:

10 יאָהר פון בלוט־פערגיסען, רעכטלאָזיגקייט און פון אַן אונאויפהערליכען האַס, טרער און עלענד האָבען שוין, דאַכט זיך, אין א גענוגענדער מאָס בעוויזען די אוממעגליכקייט פון א פּאָליטישער יודישער מלוכה אָדער א יודישער נאַציאָנאַלע היים אין היילליגען לאַנד. עס קענען נישט זיין קיין שום אונטערהאַנדלונגען צווישען אַראַבער און ציוניסטען, ווייל די אַראַבער האָבען ענטדעקט די אמת'ע נאַטור פון ציוניזם און זיין פּאָליטישען עקסטרעמיזם. עס וואָלט געווען נישט נאָר מאָדנע, נאָר אויך זעלבסטמערדעריש פאַר די אַראַבער, ווען זיי וואָלטען געהאַט א צוטרוי צו די ציוניסטישע הבטחות און געגלויבט אין זייער גוטען ווילען און גוטע כוונות.

די לעצטע טעג פון היילליגען „ראַמאַדאַן"
האַלבע נאַכט אויף א „פאַנטאַזיע" ביי בעדואינער

עס זענען די לעצטע טעג פון אראבישען היילינגסטען חודש „ראמאדאן", וואס איז דער חודש, ווען יעדער גלויביגער מוסולמענער פאסט־אפּ גאנצע דרייסיג טעג. פון וואנען שטאמט אפּ דער ראַזינער מנהג צו פאסטען? זענען פערהאן אראבישע געלערנטע, וועלכע מיינען, אז דעם מנהג האט מאכמעט גענומען פון די יודען פון דער שטאט מעדינא. און אין די פּרושים פון קאראן ווערט דערצעהלט: „דער שליח פון אללא (מאכמעט) געבענטשט זאל זיין זיין נאמען, האט אין זיין יוגענד געפאסט דעם טאג פון א „עסערא" (צעהנטען חשון), ביז אללא האט אראפּגעזאנט פאר די גלויביגע דעם חודש „ראמאדאן". איז קיין ספק נישט, אז דער ראמאדאן שטאמט פון יודישען יום־כפּור, און געגאנגען צו די קריסטען, איז אין חודש ראמאדאן שטרענג פערבאטען ניט נאר צו עסען, נאר אויך צו טרינקען, צו רויכערען און מע דארף זיך דערווייטערען פון אלע ערוטישע פערגעניגענס. נאך איז אויך די מצוות פון אפּפאסטען זיך (א זכר צו אונזער ערב יום־כפּור), און די פרומע אראבער וואַרטען אפּ מיט הייליגע פּלאַטער דעם זון־אונטערגאנג, כדי צו זיין פון די ערשטע, וועלכע פאסטען זיך אפּ. „דער טאג איז פאר גאט און די נאכט פאר מענשען". ווערט ביינאכט געגעסען, געטרינקען, און געהוליעט. ביז עס הויבט אן שעמעריען דער טאג און „איידער מען קען דערקענען פון א ווייסען ביז א שווארצען פאדים" עסט מען די „סעודה המפסקת" און עס הויבט זיך אן דער תענית און אזוי טאג־איין, טאג־אויס, גאנצע דרייסיג טעג דעם גאנצען חודש ראמאדאן.

אין עסען טרינקען פערבאטען, ארבייטען אבער איז דערלויבט, און עס איז נאך צו בעגרייפען, פון וואנען נעהמען זיי כוחות די אראבישע מאסען, צו ארבייטען אין חודש ראמאדאן, איך ווייס נישט. צי די „עפענדים" היטען אפּ דעם תענית. אויף זייער פּנים איז דאס נישט צו דערקענען. אנדערש איז דאס אבער מיט די מאסען, כמאַ אמיש פערפיהרט היטען זיי אפּ דעם תענית מיט אלע פּיטשעווקעס, און אט בין איך אויף דעם וועג פון תל־אביב־רחובות. עס איז פרייטאג פארנאכט, מאַ גען ענדיגט זיך דער חודש „ראמאדאן". יונג און אלט זיצט אויף דער ערד (קינדער פון צעהן יאהר מאכען שוין מיט דעם לאנגען תענית), די אויגען פערריסען צו די הימלען און צו די ווייטע זאמדען פון ברעג ים, און מען ווארט אפּ די שקיעה. און די שטעט איז א מנהג, אז הארמאטען־שיסערייען זאגען אן די שקיעה. אין דארף אבער דארף מען די שקיעה דערזעהן מיט די אויגען, איצט מען פערטיפט אין הלומות, (מאכמעד האט צוגעזאגט די גלויביגע פאר יעדען טאג פאסטען די שעהנסטע פרוי), דער עסען אין צוגעגרייט און מען ווארט...

די ערשטע נאכט פון חודש אדר, א געדיכטע פינסטערניש, די שטערען, ווי זיי וואלטען פערלויען זייער שיין צווישען די בערג און מאראנצען־ביימער, און עס איז נישט צו זעהען איינער דעם צווייטען. בארג ארויף, בארג א אפּ, מען שפּרינגט איבער שמאלע „וואריס" (ריטשקעס) און דער טאג פאלט

(א בריף פון ארץ־ישראל)

אויף די קליידער און נעצט דורך איינגאנצען דורך, וואו זענען די בעדואינער? עס ווילט זיך נישט אויסזאגען, אז דאס האַרץ קלאפּט. אז עס איז קאַלעמוטנע האבען מיר נישט פעהל בארושעט? אפּגעריסען פון ישוב ארום בערג, עס רעדט אגען זיך געשרייען פון הונגעריגע שאקאלען, און די פינסטערניש איז אזוי גרויס... מיר האבען זיך אנגעשטויסען אויף א געצעלט, שווארץ, ווי די נאכט איז דער געצעלט, און ביים אריינגאנג זיצט א בעדואינער פרוי ביים אויסגלאשענעם שייטער. זי ווייזט אונז אן וואוהין צו געהן: רעכטס איינטע, פארג פראווען די מענער זייער „פאנטאזיע", לינקס די פרויען. צו די לעצטע טאר מע נישט געהן, מיר קלעטערען אויפ'ן בארג אין... א מארכעריי פון קעמלען. האבען מיר ווידער נישט כערב אנרזשעט? מיר געהען נאך דער דערטראגענע פלעסקעריי פון הענד, די מארכלעריי ווערט שטארקער, ווילדער, נישט אנדערש, א וויזעל־טיר איז בעפאלען א טשערערע קעמלען אין דער מדבר...

די „פאנטאזיע" פון די בעדואינער! נישט נאר די, וואס האבען נישט געזעהען, נאר מיר אליין דוכט זיך, אז עס איז געווען נישט מעהר ווי א הלום עס גלויבט זיך קוים, אז מענשען קענען אזא איבערלעבען עקסטאז און דאס אין פארגעהן קומען אינגאנצען צוויי שעה פון אנאנדערגעשטעלען, ...ואויסאמאבילען און קויטערעל לעבען, אין דריי קרייזען זענען געשטאנען גרופּע בעדואינער, צוליב דער פינסטערניש האט זיך נאר אפּגעבלאנקט זייערע ווייס קליידער. זיי האבען געטאנצט. זיי האבען זיך נישט געריהרט פון קרייז, דערפאר אבער האבען זיך זייערע קערפּערס געשלינגעלט קאנוואלסיוו ווי אין שווערע פיבער. פאר זייערע אויגען האבען זיך ריטמיש בעוועגט צוויי פרויען איינגעהילט אין שווארצען און געפאכעט מיט שווערדע, אויסגעזעהען האבען די פרויען ווי שווארצע שאטענס און

מיט זייערע הענד בעוואגען מיט ריינגען האבען זיי געהויבען אראפּ און ארויף ווי מיט אדלער־פליגלען. און די בעדואינער? די בעגייסטערטסטע מדבר־האווה האבען אויסגעדריקט זייערע בעוועגונגען וועז צוויי טאנצענדע פרויען האבען זיך צו זיי דערנעהענטערט, מיט א ווינטיקער פלינקייט בויגען זיי אויס די קערפּערס, ציטערען און פלאטערען, פערווארפען די קעפּ און לאזען ארויס א ווילדען מאכעל, די פרויען לויפען אפּ פון זיי און לאזען זיך צו א צווייטער גרופּע און עס קומט פאר ווידער די איינענע סצענע, און די ארומיגע, איבערהויפּט בעדואינער קינדער, קוויטשען, גרילצען, פּליעסקען מיט די הענד און גיבען אונטער היץ די עלטערע. און אזוי א גאנצע פינסטערע נאכט, ווערט איינער און קריין מיד, ווארפט ער זיך ווי פערחלשט אויף דער פייכטער ערד, א צווייטער קומט אבער אויף זיין ארט און דער ווילד ער טאנץ ווערט פארטגעזעצט. מיט אונז צוזאמען איז געקומען איינער פון די יוגענדליכע, א צפת'ער, ווערט ער מיטגעשלעפּט פון ווילדען טאנץ, און ווארפט זיך אריין אין קרייז... דער אמת איז: ווי ווילד און פרעמד דער טאנץ איז, ציהט ער אבער מיט א מאגנעטישער קראפט, ער ציהט ווי א ווילדע מיסטעריע, וועלכע קומט פון ווייטען מדבר.

פערשוואונדען איז די שרעק, די בעדואינער האבען אונז פריינדליך אויפגענומען און איינער פון זיי רייבט די הענד פון נחת און שרייט אויף האלב העבּרעאיש, האלב אראביש, אז דער אראבער און יוד זענען ברידער, פרעגען מיר זיך נאך אויף די צוויי פרויען, דערקלעהרט אונז א בעדואינער, אז דאס זענען טענצערקעס, און אז די פרויען פראווען אן אייגענע „פאנטאזיע", אויגע פאנטאזיעס ווערען איינגעארדענט נאכט אין נאכט אין משך פון חודש „ראמאדאן", דעם טאג פאסט מען און מען שלאפט און ביינאכט ווערט געגעסען און געטאנצט.

דאס איז נישט קיין „פאנטאזיע", — דערקלערט אונז פריינדליך א בעדואינער, די אמת'ע „פאנטאזיע" פון בעדואינער קומט פאר אין דער הויף, אין... מדבר...

בן החולת.

1.200.000 רובל צו העלפען יודישע בעלי־מלאכות
שטיצע פון דער סאָוועט־רעגירונג

מ א ס ק ו ו ע, (י.ט.א.) די סאָוויעטישע רעגירונג האָט בעשטימט א מיליאָן מיט צוויי הונדערט טויזענט רובל אויף טעכנישער איינריכטונג, וואָס איז נויטיג פאַר די נייע יודישע קוסטאַרען, וועלכע די סאָוויעטישע רעגירונג האָט בעשלאָסען צו אָרגאַניזירען אין אַרטעלען אין פערלויף פון היינטיגען יאָהר.

די 50.000 יודישע קוסטארען טיילן קריגען 6.000 טאָן מעטאַל און פערשידענע אַנדערע רויה־שטאָפען.

אויסצייכנונג פון א יודישען געלעהרטען

ב ע ר ל י ן (יט"א) דאָס קוראַטאָריום פון דער ליבּיג־שטיפטונג האָט ערטיילט דעם בעריהמטען יודישען כעמיקער און פלאַנצען־פיזיאָלאָג פּראָפ. אָסקאַר לעוו דעם ליביג־מעדאַל. פּראָפ. לעוו איז איצט אַלט 86 יאָהר און לעבט אין בערלין. אין משך פון לאַנגע יאָהרען איז ער געווען אָרדענטליכער פּראָפעסאָר פון מינכענער אוניווערזיטעט.

קריסטעז

(סוף).

איך האב זיך אין איהם איינגעקוקט און ווען איך זאל נישט געווען וויסען, אז ר'איז נישט קיין יוד, וואלט יאיך איצט געטראכט, אז ער איז אויף אנ'אמת א יוד. איך האב איהם געוואלט זאגען עפעס א ווארט, האב איך קיין כח נישט געהאט צו רעדען. איך האב איהם געוואלט אומארמען — עפען מיינע הענד געווען געבונדען.

— נו, אויב דו ביזט א יוד, — האט איהם געזאגט דער אפיציר — איז... וועלען מיר דיך משפט'ען ווי א יודען, מיר'ן דיך משפט'ען ווי זיי! — האט ער געזאגט און זיינע אויגען האבען זיך צופלאמט ווי צוויי גיהנום פייערען.

נאכדעם האט ער זיך געווענדעט צו זיינע מענשען און ער האט געזאגט:

— קינדער, גיכער און גראבט אויס דעם קבר!

די מענשען זענען געגאנגען.

איינער פון די אפיצירען איז פלוצלינג אויפגעשטאנען און האט געזאגט:

— לאז זיי אפ די הינטישע זיהן! זאלען זיי געהן צום טייפעל! דערשיס זיי, גיב זיי א קויל אין קאפ און שוין! זיי זענען שוין מיר נמאס געווארען...

— וואס?! — איז אויפגערעגט געווארען דער אפיציר. — וואס? זיי גיבען א קויל?! און דאס דאזיגע בלוט, וואס וועט זיין דערמיט?! ניין, חבר'ל, האסט א טעות; איך וועל זיי בעגראבען לעבעדיג — לעבעדיג. — —

ס'איז געווארען שטיל. זיי האבען געגרייט צום טיש און האבען געטרונקען; נישט גערעדט קיין ווארט, פערמאטערטע, אין דער שטיל. דער קאפ אויפ'ן טיש איז געלעגען אויף דער זייט, דער איבערגעשניטענער האלז זעהט זיך — א קעלט איז מיר דורכגעגאנגען. מיין גאנצער קערפער ציטערט. און פון דרויסען הערען זיך קלעפ — קלעפ פון די ערד-שטיקער פונ'ם גראבען דעם קבר, וואס ווערען געווארפען צו דער וואנד. טעמפע קלעפ, שווערע, סוימע. נישט ווילענדיג, האבען מיר זיך איינגעקוקט איינער אין אנדערען, איך און מיין חבר דער מאדיאר. דאכט זיך מיר, אז ער האט מיך עפעס געזאגט: אז ער האט מיך צפעס געפרעגט שטיל: „איז עס מעגליך“? זיי וועלען אונז בעגראבען לעבעדיג“? — און ווידער טעמפע קלעפ. א שטילקייט — א שטילקייט א שווערע ווי בליי. דער אפיציר וואקעלט זיך אהער און אהין. ר'איז שכור. דער זייגער אויפ'ן וואנד קלינגט: איינס. דער קלאנג דרינגט אריין אין מיר און זעצט פאר און זינגט: דין, דין, דין, דין-דין... א זיסע וואר־רעמקייט נעהמט מיך דורך — א געפ'הל פון שכ רות: צו שטארבען... איצט צו שטארבען, אזוי

ווי איך ביז גרוי געווארען איבערנאכט / ערצעהלונג

פון אביגדור פייערשטיין

פון העברעאיש: יצחק איסאקסאן.

ענדרימצלט צו ווערען, זיצענדיג עגמשלאפען ווערען, ווי גוט, אט אזוי, איך געה אויס און שטארב, איך פיהל גארנישט.

די היץ שוירערט אויף מיין בלוט, מיין הארץ מיין הארץ קלאפט נישט, די נשמה געהט אויס, שטיל, זי וועפט זיך אויס זי א ווארימע פארע, ווי א זיסער ריח. זי זעפט זיך אויס, איך לי. און. דר'ערד, אונטער דר'ערד, און זי געהט ארויס כגנ'ם שחערען חומר, זי הויבט זיך אויף און פליהט אוועק, אין הימעל אריין. האט איז דא מיין מאמע, זיווארט אויף מיר, — אויף דער נשמה פון איהר קינד. זי נעהמט מיך אויף מיט טרויעריגען רחמנות. זי קושט מיך מיט היסע צארטע און כוטער־ליכע קושען און איינשלעפעט מיך אויף איהר פא־רעליק... איך זיץ אין איהר שויס און נעהם אהער ארום, איהר ווארימען קערפער, דעם רערפארעמ־דיגען, דעם טייערען, דעם מהיה'דיגען, און פיעש־טשע זיך פאר איהר: זיי האבען מיך געשלאגען, זיי האבען מיך געפייניגט, זיי האבען מיך בגראבען א לעבעדיגען. איך דריק איהר צו זיך, שטעק אריין מיין קאפ אין איהר ווארימען שויס, איך שלאף ארויס: מיינע ביידע טויטע הבנים זענען לעבעדיג געווארען — זיי לאכען: „ס'איז געווען שרעקליך — א? און דאך לעבען מיר... ס'איז זיי נישט געלונגען“. זיי לאכען פרעהליך און שפיען ווי קינדער, ווי מלאכים... פרייליכע, גליקליכע, ליכטיגע, זינגען זיי — דין, דין, דין — — —

א גראב קול האט אונז אויפגעטרייסעלט:

— „נו, היינט, קומט!“.

מיר זענען געגאנגען, אינדרויסען איז א קאל־טע נאכט, א פייכטע פול מיט א גערייכטען נעפעל, דער קבר איז כמעט ווי געענדיגט. די מענשען גראבען, גראבען, איינער שרייט און און זיי, האנד איז א ליכט. „טיף, טיף“ — זאגט דער אפיציר. מיין חבר, דער מאדיאר, שטעהט און קוקט זיך אייך אין קבר קוקט זיך איין און שווייגט. און פלוצלונג ווענדט ער זיך צו מיר:

— ברודער — האט ער געזאגט מיט א מאדנער שטימע — ברודער, ראוועך מיט מיר אויף יודיש — א יודישע תפילה — ברודער!

— „ברודער“ — דאס ראזיגע ווארט איז געקומען ווי פון עפעס איננאנצען אנ'אנדערער וועלט. „ברודער“. דאס איז דאס ווארימסטע און טייערסטע ווארט פון דער מאדיארישער שפראך. „ברודער“, דאס איז בעשיידענע און היימישע ליבע, און שוין פליכט און ערער עטיקעט. און „ברודער“ איז די תפילה פון געמיינזאמער געפאהר, פון וועלכער ס'איז נישטא קיין רעטונג... און אויב דער סאלדאט פערגעסט ווער ער איז און די שרעק פאר זיין אפיציר און זאגט „ברודער“ — איז דאס שוין דער שרעקלי־כער טויט אליין... און ער האט אזוי געזאגט אין יענעם מאמענט: „ברודער“. ראוועך מיט מיר אויף יודיש —

— מ'הארף נישט, גוטער חבר, מ'הארף נישט — דו ביזט א קריסט — ראוועך צו דיין גאט, ס'איז אלצאיינס — א'ן גאט האט אונז בעשאפען...

דער מאדיאר האט זיך פלוצלונג אויסגעגלייכט און זיין גאנצער גרויס:

— ווער?! — האט ער געזאגט כמעט מיט כעס — ווער איז א קריסט?! איך?! — מיט יענע שמוציגען צוזאמען?! — און מיט יענעם? מיט יענעם ממזר?!!

און נאכדעם האט זיך זיין שטימע געענדערט און מיט געבעטען:

— איך בעט דיך: טו מיר דאס — לערן מיך עפעס אויס א קורצע תפילה א יודישע.... כ'בעט דיך — דעם נאמען פון אייער גאט...

— זיין נאמען? — זיין נאמען — איך ווייס נישט... ר'האט קיין נאמען נישט...

— עפעס א תפילה: איך ווייס: איהר האט עפעס א תפילה — דאכט מיר — כ'האב אמאל גע־הערט: ארוני — כ'בעט דיך — ארוני —

אין יענעם מאמענט איז דער גערייכטער שלייער אראפגעפאלען פון מיין נשמה און מיין קערפער האט בעקומען פליגעל... מיין הארץ האט אנגע־הויבען קלאפען ליכט, זינגען, זינגען און שפילען.

כ'האב זיך אנגעבויגען צום געזיכט פון מיין חבר דעם מאדיאר, און אזוי מיט געבונדענע הענט אויף הינטען, האב איך איהם א הייסען קוש געטון, א זיסען פול מיט ליידען פון גליק און ווייטאג פון אומענדליכען פערגעניגען —

ווען מיין מויל האט אפגעלאזט זיינס האב איך איהם געזאגט:

— זאג, אנדראש, זאג מיר נאך: שמע — „שמע“ ישראל — „ישראל“, ארני — „אדני“ אלקינו — „אלקינו“ אדני — „אדני“, אחד — „אחד“. און איצט זאג: יתגדל — „יתגדל“, ויתקדש — „ויתקדש“, שמיה — „שמיה“, רבא — „רבא“ בעלמ— — און פלוצלינג א שיסעריי פון ווייטען — א שווער שיסעריי שניידט דורך דעם נעפעל — ז—ז—זא —זא—זא—זא—א—א — א !!! א שרעקליכער אויפרייס — דא נישט ווייט פון אונז — נאך איהם נאך א שאס, און נאך א נער, צוויי, א סך, איינס נאכ'ן אנדערען און אלע רייסען אויף דא נאהענט פון אונז, ארום אונז, ניך אונזער בלוט האט אנ־געהויבען קאכען, און אין א מאמענט האב איך דערפיהלט, א ניי לעבען שטראמט אין מיר, אין מיין קערפער, אין אלע מיינע אברים, אין מיין הארץ, מיין מוח, מיין הארץ קלאפט שטארק, די שאסען קומען, קומען און אויפהער, אין איילעניש, דער רעש שטארקט זיך, א טומעל איז געווארען צווישען די מענשען, זיי לויפען נעאיילטע, צושראקענע, די אויפרייסען בעטויבען די אויערען — „הערען, הערען! — שרייען אונז די גרעבערס — „פאניע, פאניע, קומט אהער, שפרינגט, שפרינגט! אהער אין גרוב אריין! אהער!“ — מיר שפרינגען אריין אין גרוב אריין, צווישען די גרעבערס זיי נעהמען אונז אויף מיט ליבע, מיט גרויס ליבע, גלעטען אונז: „ס'איז גארנישט, הערען, ס'גארנישט, זייער גוט, זייער גוט“ — זיי בינדען אונז אויף, די שאסען קומען ווי שטורעמס, דער טומעל ווערט וואס אמאל גרעסער, די שכורע היזקע ברענט, געזיינען, איינער פון די גרעבערס נעהמט מיך ארום און שילט דעם אפיציר, ער גיט מיר א שפיז און האנד, דער צווייטער גיט מיין חבר א ביקס מיט א באגנעט... טראכט נישט וועגען אונז קיין שלעכטס, הערען — מיר זענען נישט שולדיג — אונז האט מען געטון — טראכט נישט קיין שלעכטס וועגען אונז“ — „גיין, גוטער חבר. גיין, אדרבה“... גנסיעה־קרעכצען בעפעהל־געשרייען — און אפיציר האט געוואלט אריינשפרינגען צו אונז אין גרוב אריין — דער איינ־ציגער רעטונגס־ארט — דער מאדיאר שטעקט אין איהם אריין דעם באגנעט מיט א שרעקליכער רציחה, „אוי, אוי“ — זאגט דער רוס — „אוי, הינ־טישער זוהן! אויסוואורף!!“ דאס נעשיסעריי האלט אין איין בעטויבען — ס'דערווייטערט זיך, ס'הערט זיך וואס אמאל זייטער, ווייטער, נאך די אויסוואר־פען, די שאסען פליהען איבער אונזערע קעפ און רייסען אויף ווייט, דא איז שוין קיינער נישטא פון זיי.

ס'איז שוין נישטא קיין געפאהר ארויסצוגעהן פון גרוב, די שאסען רייסען אויף צווישען די, זאגען אנטלויפען,... מיר געהען ארויס פונ'ם קבר, אנ־דערע קומען און, איך לויף זיי אנטקעגען לויף שנעל און שנעל, און א קול שרייט מיר נאך: מיין האר! מיין האר! ווארט א מינוט! — איך קוק אויף צוריק: מיין מאדיאר נעהט און דערנעהנטערט זיך צו מיר, און אויפ'ן אקסעל די ביקס — און אויפן באגנעט שטעקט א קערפער פון א טויטען מענ־שען, א צעריסענעם אויף דער העלפט —

— אט האסטו, האר! זאגט מיר דער מאד־יאר מיט א גליקליכען הייזען, זי די קאץ מיט דער מויז אין מויל — אט האסטו — דעם קריסט!

ער שליידערט אוועק דעם קערפער אויפ'ן שנייט, שטעקט נאכאמאל אריין אין איהם דעם באי־אנעט, נאכאמאל און א דריט מאל — — איך צעה און א שוועבעלע און דערזעה דעם מאדיאר און זיין קאפ איז ווי פול מיט מעהל — — איך האב זיך גוט אין איהם איינגעקוקט: זיינע האר זענען ווייס געווארען, ר'איז געווארען גרוי... „וואס איז דאס?“ — האב איך איהם געפרעגט — „דו אויך“ — ענטפערט ער. און נאכאמאל קעהרט ער זיך אום צום גוף וואס ליגט אויפ'ן שניי, שטעקט נאכ־אמאל אין איהם אריין זיין שפיז, און בויך אריין, מיט צארן, מיט א ברוגז, איך האב זיך איינגעקוקט אינ'ם געזיכט פון טויטען און האב איהם דערקענט: דער אפיציר.

Dr. med Grzegorz Rozenberg
ספעציאל-ארצט פאר מאגען, קישקע, לעבער און אינערליכע קראנקהייטען
Gdańska 44 (דלוגא) tel. 224-44
נעהמט אן פון 11.15—12.30 און פון 6 — 8 אוו.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען.
ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אן אין דרעזדען פון 3—5 נאכם.

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 183-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.
[illegible]

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 25, טעל. 126-87
ספעציאל ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע. אלע ארט אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען
נעמט אן פון 8-2 נ.מ. און פון 5- 9 אוו.

ס'געיעג נאך ז שאטעז

75 (סענסאציאנעלער ראמאן)

דאבקעוויטש האט זיך נערוועז געקראצט ביי דער נאמבע, און שימאנסקי האט דערווייל געלייענט, ארייגקוקענדיג אין בריף איבער דער פלייצע.

— צום טייוועל! וואס זאגט איהר עפיס דערצו, שימאנסקי?

— איך מיין, אז מ'דארף צוליב דעם נישט ארייגטראכטען! — האט שימאנסקי געענטפערט — דער „שטן“ האט זיך, ווייזט אויס, עפעס גע־נומען צו דער ארבייט.. ער איז אבער א כיט־רער הינד, און ער וויל אונז פריהער נישט אויסזאגען פון חדר, איידער ער וועט אליין אלץ צורעכט-מאכען: א מערקווירדיג בע'חנ'טער פערשוין! ער וויל אונז נישט אויסגעבען קיין פרטים, מחמת ער וויל אונז שטעלען אין א שווערער לאגע... דער וואוילער בחור וויל נישט מ'זאל איהם אפסמאליען די פינגער!.. אט דאס איז, פערשטעהט איהר מיך, א יאס פון יאטענ־לאנד!.. וואלט איהר זיך עס אמאל פארגע־שטעלט, אז דער „שאטען“ וועט זיך ארויסווייזען פאר אזא ליבען מענש מיט אזא קלוגען קאפ?!

דאבקעוויטש האט פארטראכט ארויסגעבליקט אין פענסטער, און געענטפערט:

— ווארט נאר... מיר וועלען צווארטען ביז האלבער נאכט... אבער נאך די אלע זיבען זאכען, בין איך דאך איבערצייגט, אז דער „שא־טען“ און דאניעל וואלדמאן איז איין און-דיזעלבע פערזאן... איך קאן זיך מיט אייך וועטען, אויף וואס איהר ווילט, אז דאס איז וואלדמאן!

— לאמיר אננעהמען, אז יא... טא וואס זשע ווילט איהר מיט איהם טון?..

— ס'איז נישטא, וואס צו טון... מ'דארף אויסווארטען. דער גראף בענסדארף דארף צו זיין אין דער באנק דריי א זייגער... איהר וועט דארט זיין מיט אייערע מענשען... גיט גוט אכ־טונג!.. וואס עס זאל דארט נישט געשעהן — אפילו דאס קלענסטע — גיט מיר תיכף צו וויסען... בענסדארף וועט אין דער בעגלייטונג פון זיינע סעקרעטארען ארויס פון דער באנק מיט'ן ביסעל געלד — און דא קאנען געשעהן פער־שידענע זאכען... און דער „שאטען“ זאגט... איהר ווייסט דאך שוין וואס... מילא וועלען מיר א קוק טון!

— איהר וועט ווארטען דא?

— איך וועל עס זיין דער פעראנטווארט־ליכער פאליציי-בעאמטער, וועלכען דער „שאטען“ וויל האבען אין זיין רשות. דא וועט ביינאכט דיזשורירען דער לייטער גופא. זעהט זשע, אלזא, אז איהר זאלט מיר נישט פערפאסען דעם ענין!..

*

אין צוויי שעה שפעטער איז אנגעקומען אין אויספארשונגס-אמט א פעקעל, אין וועלכען עס איז געלעגען דער רעוואלווער, מיט וועלכען פינקוס ליפאווסקי האט זיך דערשאסען.

דער לייטער פונ'ם אויספארשונגס-אמט האט איהם אליין אויסגעפרובט — דעם רעוואלווער, וואס האט געשאסען אויף צוריק.

לכתחילה האט זיך דער דאזיגער רעוואל־ווער נישט אונטערשיידט פון טויזענדער אנדערע. ביים נעהענטערען בעטראכטען אבער, איז גע־פונען געווארען דער ספעציעלער פערבעהאלטע־נער מעכאניזם.

אין רעוואלווער זענען קיין קוילען נישט געווען, און אנשטעלענדיג איהם אין א זייט, האט דער לייטער צוויי מאל א דריק געטון דאס צינגעל.

יעדעס מאל האט זיך אינ'ם הינטערשטען טייל פונ'ם רעוואלווער אויף א ווייטע געעפענט א ליופע, דורך וועלכער עס איז ארויסגעפלויגען די קויל, וואס האט דער'הרג'עט ליפאווסקי'ן.

— א וואזשנע צאצקע! — האט דער לייטער א ברום געטון. — און דער בעל-מלאכה האט, ווייזט אויס, אנ'אייזערנעם קאפ!..

עס האט זיך דערהערט א קלינגען פון טע־לעפאן.

— די הויפט-קווארטיר?!. אלזא בענסדארף האט זיך נאר וואס אריינגעזעצט אין אנ'אויטא און איז אוועקגעפאהרען אין דער באנק... מיט איהם זענען מיטגעפאהרען צוויי סעקרעטארען...

— פאהרט איהם תיכף נאך! — האט בע־פוילען דער לייטער — אבער תיכף!.. און אויב איהר וועט בעמערקען א פערזאן ענליך צו דאניעל וואלדמאנען, זאלט איהר באלד צושטע־לען צו איהם 6 צוויי-דריי זיכערע מענשען... ארעסטירען זאלט איהר איהם אבער נישט!.. זאל ער אייך ווייזען, וואו ער בעהאלט זיך אויס... דאכט זיך, אז היינט אין אוונד וועלען מיר אויסרוימען די גאנצע נעסט!... זעהט, אז מ'זאל אייך נישט פיהרען אין באד אריין!.. מער גיט אכטונג אויף דער באנק גופא!

— שימאנסקי! ער האט מיט זיך פינף מענ־שען, און צוויי אויטא'ס... אויב וואס וועט ער אייך באלד טעלעפאנירען אין ביורא.

— זעהר פיין!.. הכלל, גיט גוט אכטונג, און שלאפט נישט אין די זאכע!

— איך וועל זיך בעמיהען, הער לייטער!

(פארטזעצונג קומט)

לאָרד אַרטור באַלפור

אַ כאַראַקטעריסטיק

ווען סאָלסבערי איז געוואָרן פּרעמיער, האָט ער דעם פּלימיעניק בעשטימט פאַר פּרעזידענט פון קאָמונאַל-אַמט, דאַן פאַר שטאַטסעקרעטאַר פון שאָטלאַנד און שפּעטער פאַר שטאַטסעקרעטאַר פון אירלאַנד. די דאָזיגע שטעלונג האָט געהאַט אַנענטשיידענע בעדייטונג אין באַלפורס קאַריערע. ביז דעמאָלט איז באַלפור פאַר דער נאַציע, פאַר'ן גרויסן פּובליקום געווען אַנ'אומבעקאַנטע פּערזענליכקייט. איצט אָבער, אין שפּיץ פון אַזאַ וויכטיגען אַמט, אויף וועלכען אַכט מיניסטאָרען האָבען שוין געהאַט געבראָכען דאָס גניק, איז באַלפור פלוצים געשטעלט געוואָרען אין ברענפּונקט פון אינערליך-פּאָליטישען אינטערעס. די אירלענדישע פּאַרטיי, וועלכע האָט זיך בעמיהט צו מאַכען אונמעגליך יעטוועדע ענגלישע רעגירונג אין ירלאַנד (און האָט דאָס דערגרייכט דורך אַ פּלאַנמעסיגער אָבסטרוקציע אין פּאַרלאַמענט און דורך אַנאַרכיע אין אירלאַנד גופא), איז אין פּאַרלאַמענט געווען שטאַרק און אונטער דער אָנפיהרונג פון פּאַרנעל'ן — גוט דיסציפּלינירט. ווען די אירלענדער זענען געוואויר געוואָרען וועגען דער בעשטימונג פון „אַריסטאָקראַטישען יונגעמאַנטשיק" באַלפור, האָבען זיי דאָס אויפגענומען מיט שפּאָט, הוזק און געלעכטער, וואָס האָט געפונען אַ שטאַרקען ווידערקלאַנג אין זייער היימאַט. אַלע מלוכהמענער, וועלכע האָבען געמאַכט די פּראָבע אירלאַנד צו בויגען אָדער צו ברעכען, זענען געווען קראַנק פון אויפרעגונג, האָבען פערלוירען דעם הומאָר און פול מיט עקעל צוליב די ברוטאַלע זידלערייען, אויף וועלכע זיי זענען געווען אויסגעשטעלט, זענען זיי געקומען אַהיים קיין ענגלאַנד. איצט זאָל דער צאַרטער, עלעגאַנטער יונגער הער, די פּאַרפומירטע ליליע, ווי זיי האָבען איהם גערופען, ווערען זייער מייסטער?

אָבער די אירלענדער און גאַנץ ענגלאַנד האָבען נישט גענומען אין אַכט, פון וואָסער האַרטען שאַף אַ שאָטלענדער איז געמאַכט. באַלפור, וועלכער איז ביז דאַן קיינמאָל נישט געווען קיין זעהר געזונטער מענש, האָט זיך געלאָזט אונטערזוכען פון אַ דאָקטאָר, און ווען ער איז געוואויר געוואָרען, אַז ער ליידט נישט אויף קיין שום אָרגאַנישען פעהלער, האָט ער דעם אַמט אָנגענומען. ער איז געפאָהרען קיין אירלאַנד און האָט אָנגעהויבען צו פאָרשען אַלע אירלענדישע פראַגען. ער האָט אייגעפונען, אַז אירלאַנד ליידט פון צוויי קראַנקהייטען: פון אָרימקייט, וו ס איז געווען אַ רעזולטאַט פון שלעכטער ווירטשאַפט און פון די פּאָליטישע אַגיטאַטאָרען. די ערשטע קראַנקהייט האָט ער גענומען היילען דורך ווירטשאַפטליכע מיטלען, דורך סאָציאַלע רעפאָרמען, די צווייטע — דורך דער מעדיצין פון אַנ'אייזערנער פויסט.

מיט דער הילף פון זיינע אירלענדישע פּאָליציאַנטען האָט ער אָנגעהויבען צו פיהרען אַ טעראָר-הערשאַפט, אַזעלכע, ווי אירלאַנד, וואָס איז געווען ערשיטערט פון בירגער-קריגען, האָט נאָך קיינמאָל נישט דורכגעמאַכט. פון דער „פּאַרפומירטער ליליע" איז אויסגעוואַקסען „אַ ברוטאַלער, בלוטיגער באַלפור". די אירלענדישע צייטונגען האָבען איהם טאָג-טעגליך געזידעלט און געדראָהט, זיי האָבען איהם גערופען רויבער, מערדער, ראַפינירטער באַרבאַר, וואָס באָדט זיך אין בלוט. באַלפור איז געבליבען רוהיג, פלעגמאַטיש, האָט זיס געשמייכעלט, האָט געענטפערט מיט עטליכע אָפיציעלע בעריכטיגונגען, און מ'ט דער דאָזיגער קאַלטבלוטיגקייט האָט ער אַרויסגערופען ביי זייגע געגנער נאָך אַ גרעסערען וואוט. ווען די זידלערייען זענען געוואָרען צו שאַרף, האָט באַלפור ערקלערט, אַז מעהר וועט ער די אירלענדישע דעפּוטאַטען נישט ענטפערען. ער האָט איבערגעגעבען זיין סעקרעטאַר יענער זאָל מיט אַ געשעפטסמעסיגער טאָנלאָזער שטימע איבערלייענען די תשובות, וואָס זענען געווען אויפגעשריבען אויף אַ צעטעל. באַלפור איז דערביי געזעסען מיט אַ מינע, ווי די גאַנצע זאַך וואָלט איהם בכלל נישט אָנגעגאַנגען.

זיין לעבען איז אין יענער צייט געווען בעדראָהט, און אויף שריט און טריט האָט ער געמוזט בעוואַכט ווערען פון דעטעקטיוון, אפילו אויף די גאָלף פעלדער. ס'איז איהם געלונגען דורכצופיהרען ערדנונג און געזעצמעסיגקייט אין לאַנד; ער האָט אויך דערגרייכט אַ ווירטשאַפטליכע פערבעסערונג; צו לעזען דאָס אירלענדישע פּראָבלעם איז איהם נישט געלונגען.

אין יאָהר 1891 איז באַלפור געוואָרען דער פיהרער פון דער קאָנסערוואַטיווער פּאַרטיי, און ער האָט אָנגעהויבען זיינע גרויסע קאַמפען געגען גלאַדסטאָנ'ען אין דער האָמרול-פראַגע (וועגען אויטאָנאָמיע פאַר אירלאַנד). ווען לאָרד סאָלסבערי איז אין יאָהר 1902 צוריקגעטראָטען פון זיין אַמט, האָט ער עמפּפוילען דעם קעניג זיין פּלימעניק אַלס נאָכפאָלגער, און באַלפור דער לאַנגיעהריגער אָנפיהרער פון דער אָפּאָזיציע, איז בעשטימט געוואָרען אַלס פּרעמיער-מיניסטער.

דערמיט האָט באַלפור, וועמענס ליבענסווירדיגקייט ס'האָט בעוויזען אפילו געגנער צו מאַכען פאַר פריינד פון זיינע מוזיקאַלישע אָוונטען, דערגרייכט אָפּיציעל צו אַ מדרגה, וואָס העכער פאַר איהר קאָן מען שוין נישט געהן. אַ פאַר יאָהר נאָכדעם האָט איהם דאָס וועקסעלשפּיל פון דער פּאָליטיק ווידער אַראָפּגעוואָרפען פון דער העכסטער שטופע. אָבער פאַר'ן פילאָזאָף באַלפור איז וואַהרשיינליך געווען אַלץ איינס, פון וועלכער זייט פון פּאַרלאַמענט ער פלעגט אויף זיינע הויכע פיס צוגעהן צום טיש פון ספּיקער. דער טיטעל פון מיניסטער-פּרעזידענט האָט אַ שטאַרקען טעכנישען פאָרצוג פאַר מאַכטגיריגע נאַטורען. רעגירען קאָן מען אויך זייענדיג אין דער אָפּאָזיציע, און פאַר'ן קריטיקער באַלפור איז געוויס געווען ליבער צו בלייבען דער פיהרער פון דער אָפּאָזיציע. ווייל דער אָפּאָזיציאָניסט האָט קודם כל צו קריטיקירען, בעשטרייטען, אומוואַרפען, פּאָלעמיזירען, און דאָס זענען אַלץ פּאָזיציעס, וועלכע זענען באַלפור'ן געוואַן ליב. עס האָט זיך איהם דערביי נישט תמיד געהאַנדעלט וועגען אַ רעאַלען רעזולטאַט: די פּאָלעמיק גופא, די דיסקוסיע, וועלכע האָט אין איהם דערוועקט אַלע זיינע לעבענס אינסטינקטען, זיין גאַנצע שאַרפזיניגקייט, שפּאַנקראַפט, גייסטרייכקייט — זי איז פאַר איהם געווען גענוג.

מ'האָט דאָס איהם אָפט פאָרגעוואָרפען; דעם גייסטיגען נחת רוח, וואָס ער פלעגט געפינען אין קריטיקירען, דעם עסטעטישען גענוס, וועלכען ער פלעגט ציהען פון אַ דעבאַטע, די פילאָזאָפישע אונענטשלאָסענקייט, וועלכע פלעגט איהם שטערען אָנצונעהמען ענטגילטיגע דעציזיעס. אָבער פונקט אַזוי האָט מען איהם געקאָנט פאָרוואַרפען זיין נאַטור.

אפילו זיינע ביכער און עסייען האָבען צומייסטענס אַלס אויסגאַנגס-פונקט געהאַט די פּאָלעמיק מיט אַ סיסטעם, אַנשויאונג, אָדער פּערזענליכקייט, ווי צום ביישפּיל זיין גרויס ווערק „איינלייטונג צום שטודיום פון דער טעאָלאָגיע", אָדער זיינע עסייען „ד"ר קליפאָרד און די רעליגיעזע ערציהונג", „וואָס זאָלען מיר לעזען"?

ווען די מלוכה-געשעפטען האָבען איהם איבערגעלאָזט צייט, האָט באַלפור אָנגעשריבען אַ גרויס ווערק „די פערטיידיגונג פון פילאָזאָפישע ספקות". ער איז געווען גרינדער און מיטאַרבייטער פון פיל צייטשריפטען, עהרענדאָקטאָר פון אַ רייהע אוניווערזיטעטען. ער האָט אָנגעשריבען אַ גרויס ווערק „די יסודות פון אמונה". באַלפור איז אויך געווען פערפאַסער פון אַ בוך וועגען גאָלףשפּיל, דאָס שפּיל, וואָס ער האָט ליב געהאַט מעהר פאַר יעדען אַנדערען.

(די בעציהונג פון באַלפור'ן צו דער ידעןפראַגע, זיין ראָלע אין ציוניזם און אין דער אויפוואַכונג פון ארץ ישראל — איז אַ בעזונדער און גרויס קאַפּיטעל פאַר זיך און צו דער זייט פון באַלפורס טעטיגקייט וועלען מיר זיך נאָך אומקעהרען. די רעד.)

דער ווייסער מאַרטירער

פאַר די שוואַרצע שקלאַפען

דאָס לעבען פון דזשאָן בראַון, דער בלוטיגער קעמפער געגען דער נעגער-שקלאַפעריי

פון א. גלאַנץ

ב. *)

די ערשטע וויכטיגע טעטיגקייט דזשאָן בראַונס איז פאָרגעקומען אין דעם שטאַט קענזאַס, וואָס איז נאָך דעמאָלט געווען אַ טעריטאָריע, אַ נייע געגענד. דער קאַמף צווישען די געגנער און אָנהענגער פון שקלאַפעריי איז און אַז דער טעריטאָריע געמאַכטען געוואָרען מיט שרעקליכער ברוטאַליטעט. האָט זיך אין אַ גרויסער מאָס געענדערט אַ דעם, צי קענזאַס וועט אַריינגענומען ווערען ווי אַנ'אַנטיאַדער פּראָ-שקלאַפען שטאַט. ממילא האָבען זיך אַהין געצויגען פאַרשטעהער פון ביידע פּאַרטייען, די גאַנצע פּראַגע פון שקלאַפעריי איבער'ן לאַנד און די אויפמערקזאַמקייט פון גאַנצען לאַנד איז געווען געצויגען אויף קענזאַס. דזשאָן בראַון איז אַהין אַוועק מיט זיינע פיר זיהן, און אַוועק איז ער גלייך מיט אַנ'ענטשלאָסענקייט צו קעמפען, צו שלאָגען זיך, צו פיהרען מלחמה. ער, זיינע זיהן, עטליכע איידעמס און פריינד זענען געווען בעוואָפענט פון קאָפּ ביז די פיס, און עס האָט נישט לאַנג גענומען, ווי מען האָט זיך טאַקע געשלאָגען אויף טויט און אויף לעבען. דאָ, אין קענזאַס, איז פאָרגעקומען אַ זאַך, וואָס האָט מעהר ווי אַלץ בעשטימט דזשאָן בראַונס נאָמען, ווי אַ פרייהייטס קעמפער, אין אַ שלאַכט צווישען שקלאַפען-נעמער און שקלאַפען-אָנהענגער זענען דערהרגעט געוואָרען פינף בעפרייאונגס-קעמפער, דזשאָן בראַון האָט נישט געטראַכט קיין סך, צונויפגערופען זיינע זיהן, זיך בעוואָפענט און אַוועק און געהיים אין דער נאַכט, וואו עס האָבען געוואוינט די פּראָ-שקלאַפעריי-בירגער. דאָס איז געווען אין פּאָטאַוואַטאָמי, אין דער שטילקייט פון דער נאַכט, האָט בראַון אויסגעוועקט פינף מענשען, זיי אַרויסגעשלעפּט פון די בעטען, און — מען האָט זיי אַלע צומאַרגענס געפונען טויט, ברוטאַל צוקאַליעטשעט און דערמאָרדעט. דזשאָן בראַון האָט זיך אַליין בעטייליגט אין דער שחיטה.

עס איז געווען אַ מיאוס שטיקעל אַרבייט. דזשאָן בראַון איז שוין דעמאָלט אַלט געווען 55—56 יאָהר. פון אַזאַ מענשען האָט מען געקענט ערוואַרטען מעהר קאַלטקייט, מעהר מענשליכקייט און איינזעהעניש. זיין אידעע איז געווען — צו לאָזען זיסען די פּראָ-שקלאַפּעניקעס, אַז עס איז מלחמה, קריג אויף טויט, ביז די שקלאַפען וועלען ווערען פריי.

צוליב דער פּאָטאַוואַטאָמי-שחיטה, האָט דזשאָן בראַון געמוזט עוקר זיין פון קענזאַס מיט זיין משפחה, אייז זיהן איז דאָרט געבליבען — אַ טויטער.

אָבער דזשאָן בראַון האָט נישט אויפגעגעבען זיין קאַמף. ער האָט זיך ערשט גענומען צו איהם. ער איז צוריק אין די מזרח-שטאַטען, וואו ער האָט געהאַט אַ סך אָנהענגער, און וואו מען האָט אויף איהם שוין געקוקט ווי אויף אַ העלד, ער האָט געקראָגען געלד, ער האָט ווערבירט אַ ווינטערהעלפער, וואָלונטערען פאַר'ן קאַמף. ביז זיין אידעע איז רייף געוואָרען: מיט געוואַלד בעפרייען די נעגערס. זיין פּלאַן איז געווען צו פיהרען אַ בעוואָפענטע אַטאַקע, אין ווירדזשיניא, וואָס רופען די נעגערס צו קומען צו איהם. מיט די בעפרייטע נעגערס אַ מין בעזונדערע מלוכה מיט אַנ'אַ נעגער רעגירונג און זיך בעהאלטען אין די ווירדזשיניער בערג וואו דער צוטריט איז זעהר אַ שווערער, אַ ווערגאַנג פיהרען קריג, ביז אָדער די שקלאַפעראייגענטימער וועלען זיך אונטערגעבען, אָדער די נעגערס זאָלען אַנטלויפען, זיך בעפרייען און פערכאַפען ווירדזשיניא און אפשר דעם גאַנצען דרום.

דער פּלאַן איז געווען גוט משוגע, אָבער דזשאָן בראַון האָט איהם צושטאַנד געבראַכט. אין אָקטאָבער 1859 איז אין ווירדזשיניא בייהאַרפּערס פערי פאָרגעקומען דער אַנגריף, מען האָט באַוואַוט געדאַרפט זיין אַזאַ פאַנאַטיקער ווי דער אַלטער בראַון און זיינע זיהן, צו גלויבען, אַז מיט עטליכע צעהנדליג מענשען וועט מען דאָ קאָנען עפּעס אויפטאָן, אין דער אַטאַקע האָבען די בראַונס נאָך געמוזט פערכאַפּען אַ פעדעראַלען אַרסענאַל, וואָס דאָס האָט שוין געמיינט פּעראַט און אויפשטאַנד געגען דער צענטראַלער רעגירונג.

דער סוף איז געווען, אַז צוויי פון דזשאָן בראַונס זיהן זענען אויפ'ן אָרט דערהרגעט געוואָרען און דער עלטער אַליין מיט עטליכע אַנדערע זענען פערוואונדעטע אַריין אין די הענד פון די ווירדזשיניער בעאַמטע, אַ שנעלער משפּט און אַ שנעלער אורטייל — טויט. דעם 2-טען דעצעמבער איז די עקזעקוציע פאָרגעקומען און משה לסבאַן און דזשאָן בראַון איז געוואָרען דער מאַרטירער פון דער נעגער-בעפרייאונג.

איידער דזשאָן בראַון איז געוואָרען דער פּאַפּעסיאָנעלער רעוואָלוציאָנער און פּ[illegible] פון בלוטיגען אויפשטאַנד, האָט ער דורכגעמאַכט אַ סך קאַריערעס, ער איז געווען פאַרמער, גאַרבער, פּיה האַרעוואַר און הענדלער, וואָלסאָרטער, לאַנד-שפּעקולאַנט וכדומה. ער האָט צוויי מאָל חתונה געהאַט און מיט ביידע פרויען געבאַכט צוואַנציג קינדער אויף דער וועלט, זאָס אַכט פון זיי זענען געשטאָרבען אין דער קינדהייט. עס איז געווען אַ געעהנליכע זאַך אין נייע-ענגלאַנד, מען האָט געהאַט קינדער, זיי אָפט בעגראָבען און, ווי ער געהאַט. די גאַנצע פאַמיליע איז געגאַנגען אין דזשאָן בראַונס דרכים, זיך בעטייליגט אין זיינע פּרנסות און אין זיינע קאַמפען.

אפילו שונאים און קריטיקער האָבען געמוזט בעוואונדערען דזשאָן בראַונס קוראַזש און שאַרקייט פון כאַראַקטער. זיין פּנים אַליין — דער איינגעשפּאַרטער שטערען, די דינע איינגעשטשעמטע ליפּען, די שטאַל-פעסטע אויגען — וויזען, אַז עס געהערט צו אַ פאַנאַטיקער און אַנ'ענטשלאָסענעם מענש. און ערגיץ איז זיין בראַווקייט נישט געווען שטאַרקער, ווי ביים פּראָצעס און ביי דער הינריכטונג. קיין אייגענע אַדוואָקאַטען האָט ער נישט געהאַט און נישט געוואָלט האָבען. ער האָט געטענה'ט, אַז ער קאָן קיין גערעכטען פּראָצעס סיי ווי נישט האָבען, האָט איהם דער שטאַט ווירדזשיניא בעזאָרגט מיט פערטיידיגער, און די לעצטע — דווקא עהרליכע מענשען — האָבען געזוכט אַ מיטעל איהם צו ראַטעווען פון טויט, זיי האָבען געפונען אַ גוט מיטעל, מען האָט זיי צוגעשטעלט בעוויזען, אַז אין דער בראַון-פאַמיליע זענען געווען אַ סך פאַלען פון משוגעת, וואָס קאָן זיין בעסער? נישט ביים זינען — וויפיל מענשען זענען דורך דעם אין ע מעריקא געראַטעוועט געוואָרען אין אַלע צייטען! אָבער דזשאָן בראַון האָט דערפון נישט געוואָלט העררען. „איך בין אַבסאָלוט פעראַנטוואָרטליך פאַר מיין האַנדלונג, און איך בעדויער זי נישט", זענען געווען זיינע ווערטער.

ווען מען האָט איהם געפיהרט צו דער תליה זיצענדיג אויף זיין אייגענער טרונע, מיט די הענד פערבונדען אויף הינטען, בעמערקט:

„דאָס פאַר אַ שעהן לאַנד דאָס איז! אַ שאָד, וואָס איך האָב פריהער נישט געהאַט די געלעגענהייט צו זעהן עס". קיין אויסדרוק פון שרעק, קיין חרטה, קיין בקשה, מען זאָל אויף איהם רחמנות האָבען.

אין דער פריה פון דעצעמבער דעם 2-טען, 1859, אין דעם טאָג, פון זיין עקזעקוציע האָט ער איבערגעלאָזען אַזאַ בריוועל:

„איך בין איצט זיכער, ווי זעהן עס איז, אַז די זינד פון שקלאַפעריי קאָן נישט אָפּגעמעקט ווערען אָהן בלוט. עס וועט מוזען זיין אַ קאַמף, אַ בלוטיגער קאַמף".

עס איז געווען אַ ריכטיגע נבואה. צוויי יאָהר נאָך דזשאָן בראַונס טויט האָט זיך בלוט געגאָסען איבער'ן גאַנצען לאַנד. אַמעריקא האָט געברענט פון אַלע זייטען אין דעם פייער פון דעם בלוטיגסטען קאַמף אין איהר געשיכטע.

*) זעה „נייער פאָלקסבלאַט" נומער נ' 69.

אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו

וויכטיג נייעס פאַר די פּראַקטישע-בעזיצער!
מיר מאַכען בעקאַנט, אַז מיר האָבען ערעפענט

א ביטשריפטען-ביוראָ

אויף פּיעטריקאָווער 16 (פאָלודניאָווע 3)

וואָס שרייבט און ערלעדיגט זעמטליכע סאָנדאָווע ספּראַוועס, ווי: קלאָזולעס, זאַבעזשיעטשעניעס, אוכילעניעס ווי אויך סקאַרבאָווע און אַלער אַרט מיליטער-ענינים. ס'ווערען ערלעדיגט פערשידענע דירות אַנגעלעגענהייטען, איבערזעצונגען אין פּרעמדע שפּראַכען. גאַראַנטי פאַר רעעלע בעהאַנדלונג, ווייל די ביוראָ געפינט זיך אונטער דער אָנפיהרונג פון די ה"ה סקאַטשילאַס און דרעסלער

בעמערקונג: פאַר אונבעמיטעלטע אומזיסטע בעראַטונגען טעגליך פון 2—3 נאָכמיטאָג.

ביוראָ „EXPRESS", פּעטריק. 16 טעל. 168-59

נייער פאלקסבלאט
דאס לאדזשער לעבען
נייער פאלקסבלאט

23 זונטאג | כג אדר תר"צ

מערץ

זון-אויפגאנג 5.33
זון-אונטערגאנג 5.54

„יוזעף ריכטער", „קאראל ניפע" א.א. בעטען פראלאנגאציע
טעגליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

(—) די האנדעלס-סענסאציע פון די לעצטע טעג איז די ווענדונג פון דער אקציאן-געזעלשאפט „יוזעף ריכטער" אין האנדעלס-געריכט וועגען פראלאנגירען איהר די צאהלונגען. די פירמע געהערט צו די עלטסטע אין לאדז און עקזיסטירט זייט 1841 י. די פירמע האט פערלוירען דורך רעקוויזיציעס 4,200,000 גאלד-פראנק, א מיליאן רובל אין רוסלאנד, און געבליבען שולדיג אין ענגלאנד 57.800 פונט שטערלינג. דעם חוב האט די פירמע געצאלט אויסצאהלען אין האלב-יאהריגע ראטעס און האט ביז איצט פינקטליך בעצאלט שוין 19.577 פ. דער בילאנס אויף 31. דעצעמבער 1929 ווייזט נאך ארויס א ריוח פון 391 טויזענד זל.

לויט'ן האוינגען בילאנס איז די אקציע געזעלשאפט שולדיג 5.571,899 זל. די אקטיווען בעטרעפען 12,163.398 זל.; פון וועלכע 4.783.524 זענען רעאליטעטען. אויב דער פירמע וועט נישט געלונגען איינצואסירען איהרע חובות און צו פערקויפען די סחורה-זאפאסען, פראיעקטירט זי צו נעהמען א היפאטעק-הלואה אויף איהר אומבעוועגליכע גיטער, ווייל די היפאטעק איז ביז איצט פריי.

*

יורל ליבערמאן, דער אינהאבער פון די פירמעס י. לערערמא (נאוואמיעסקא 4) און פאריזער קאנפעקציע-מאגאזין (נאוואמיעסקא 22) האט זיך געווענדעט אין געריכט וועגען פראלאנגירען איהם די צאהלונגען. דער בילאנס פערענדיגט זיך מיט דער סומע 121,689 זל. אייגענער קאפיטאל — 44,529 זל. דריי פערטעלפון דער בילאנס סומע זענען פליסיגע און האלב פליסיגע קאפיטאלען.

*

א ענגליכע ביטע האט אריינגעטראגען די פירמע „יהודה פנחס טראוב" (נאוואמיעסקא 4) פערקויף פון מאנופאקטור און שניידער-צוזאטצען. די אקטיווען בעטרעפען 149,506 זל. פאסיווען — 84.000 זל.

דער פירמע „וועב-גומי מאנופאקטור עמיל וויקע" איז די פראלאנגאציע פון די צאהלונגען פערלענגערט געווארען נאך אויף 3 חדשים פונ'ם 17. מערץ 1930 י.

*

די פירמע „קאראל ניפע" (זאכארניא 59) האט זיך געווענדעט אין האנדעלס-געריכט וועגען פראלאנגירען איהר די צאהלונגען. די פירמע וועלכע עקזיסטירט זייט'ן י. 1911 האט אנ'אייגענע פול-איינגעארדנעטע שפינעריי, וועבעריי און געהילפס-איינארדנונגען.

דער בילאנס פון דער פירמע שליסט זיך מיט 950.000 זל. די אקטיווען (אומבעוועגליכע גיטער מאשינען) בעטרעפען 715,000 זל. אייגענער קאפיטאל — 405.000 זל. די חובות פון דער פירמע בעטרעפען — 220.000 זל. פון די רעקוויזיציעס און חובות אין רוסלאנד האט די פירמע געליטען 396,000 גאלד-רובל. אין 1929 י. פון באנקראטען איבער 100 טויזענד זלאטעס.

*

די אינהאבער פון דער פירמע „הערצקע לאנדאו און מיכאל קשענטאווסקי" (אל. 1. מאי 15) זייער-געשעפט איז ערקלערט געווארען באנקראט אויף דער פאדערונג פון מ. גארמאן און ה. ליפאוויטש, די פירמע האט ליקווידירט איהר ביליע אין קראקע און איז געבליבען שולדיג 1,587 זל.

דער טערמין פון באנקראט איז פעסטגעשטעלט געווארען אויף 24. פעברואר. אלס קאמיסאר ריכטער איז בעשטימט געווארען האנדעלס ריכטער יארושאווסקי קוראטאר אפל. ער. פוקס.

לאנדאו און קשענטאווסקי זענען אפגעגעבען געווארען אונטער פאליצי-אויפזיכט.

*

ס. יאקובאוויטש (נאוואמיעסקא 17) קאנפעקציע-געשעפט האט ליקווידירט זיין געשעפט און די חובות נישט בעצאהלט. זיין הויז אין בוזשישע האט ער בעלאסטעט מיט א היפאטעק פון 30,000 זל. לטובת זיין שוויגער אסתר שאטלאנד, א חדש דערנאך האט ער די הויז פערפאכטעט אויף 2 יאהר זיין פרויס פלימענק שלמה שאטלאנד.

דאס געריכט האט אנערקענט דאס ביזוויליגקייט פון באנקראט און בעשלאסען יאקובאוויטשען צו ארעסטירען דער באנקראט טערמין איז בעשטימט פון 15. דעצעמבער 1929, אלס קאמיסאר ריכטער איז בעשטימט געווארען דער האנדעלס-ריכטער קאזאווסקי און אלס קוראטאר אפל. ארי. פרידע.

*

די פירמע „טרעשטשאנסקי, גליקסמאן און קאמפ" איז ערקלערט געווארען פאר באנקראט לויט דער פאדערונג פון א פראנצויזישער אקציע געזעלשאפט, וועלכער די פירמע איז שולדיג 450 טויזענד זל. פון דער אלגעמיינער צאהל חובות 950 טויזענד זל. די פירמע האט זיך געווענדעט וועגען א געריכטס-אויפזיכט, אבער די פראנצ. אקציען-געזעלשאפט האט קווערסטיאנירט דעם בילאנס, און פערלאנגט צו ערקלערען די פירמע פאר באנקראט. דערהייל איז די ווענדונג וועגען א געריכטס-אויפזיכט צוריקגעצויגען געווארען.

דער באנקראט איז ערקלערט פון 3. פעברואר 1930. אלס קאמיסאר ריכטער איז בעשטימט געווארען דער האנדעלס-ריכטער סטעפאן אסער און אלס קוראטאר — אדוו. לעוואנטאוויטש.

עטליך און זעכציג „פויגעל-בחורים"
זענען ארעסטירט געווארען בעת דער גרויסער פאליציי-אבלאווע
געפאקט די בעל דבר'ס פון פאלודניאווע גאס?

די לעצטע דרייסטע באנדיטען-אנפאלען אין צענטער פון שטאט האבען געצוואונגען די אויספארשונגס-מאכט ארורכצופיהרען אנ'אבלאווע אין אלע פערדעכטיגע ערטער פון אונזער שטאט, און אין דער אומגעגענד. עס זענען צו דער אבלאווע מאביליזירט געווארען פאליציאנטען פון אלע פאליצייקאמיסאריאטען, אנ'ערך 1000 פערזאן, און לויט א פריהער-געניי-אויסגעארבייטען פלאן, איז ארורכגעפיהרט געווארען די אבלאווע, וועלכע האט געדויערט א גאנצע נאכט. עס זענען א עטירט געווארען דערביי עטליכע און זעכציג פערזאן.

דער אויספארשונגס-מאכט איז שוין געלונגען פעסטצושטעלען, אז צווישען די פערהאלטענע געפינען זיך עטליכע דרייסטע אויפבריכער, וואס זענען געזוכט אין פיל שטעט פון פוילען דורך פלוג-בריף. איניגע פון די פערהאלטענע ווערען פערדעכטיגט אין דעם, אז דאס האבען זיי ארורכגעפיהרט די דרייסטע אנפאלען אויף פאלודניאווע גאס. דער פערהער פון די פערהאלטענע דויערט.

געמשפט אפאראטשניק
פאר פערסם'ען 156 זעלנער מיט חזיר-פלייש

(—) פאראיאהרען, אין חודש אקטאבער, זענען 156 זעלנער פון 25. פולק אין פיעטריקאוו קראנק געווארען. דער פאראטשניק קאמאראווסקי האט פעראנטווארט צו קאנטראלירען די זאפאסען פון לעבענסמיטעל, און ווען ער האט פעסטגעשטעלט, אז 200 קילא „סלאנינע" זענען קאליע געווארען, האט ער פערלאנגט, אז דער צושטעלער יצחק פודלאווסקי זאל די סלאנינע אויסטוישען. פודלאווסקי האט די סלאנינע אויסגעטוישט, אבער אינ'ם פלייש האט מען שפעטער געפונען ווערים. דער דאקטאר האט זיך פערשטענדיגט מיט'ן פולקאווניק, און דערנאך דערלאנגט די סלאנינע נישט צו געברויכען, אבער פאראטשניק קאמאראווסקי האט די פעראָרדנונג נישט אויסגעפיהרט. 156 זעלנער, וועלכע האבען די סלאנינע געגעסען זענען קראנק געווארען.

פאר. קאמאראווסקי איז צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט, און נעכטען איז אין זהיגען מיליטערישען געריכט פארגעקומען זיין פראצעס. ס'זענען ארויסגערופען געווארען 10 עדות. א טייל פון די עדות האבען דערצעהלט, אז יענעם טאג איז געווען קאלט און די זעלנער האבען אויסגעפיהרט די איבונגען, זייענדיג לייכט אנגעטון. ווייטער האבען די עדות פעסטגעשטעלט, אז די סלאנינע איז געווען מיט שטעמפלען פון וועטערינאר, און אז זי האט זיך געברויכט 7 טאג שפעטער, דערפאר האט קיינער נישט געליטען.

די עקספערטען: ד"ר סוואבאדא און ד"ר זשולקאווסקי האבען ערקלערט, אז הגם די פרובען וואס זענען געמאכט געווארען מיט דער סלאנינע אויף היות האבען קארנישט ארויסגעוויזען, איז אבער דער אומשטאנד, וואס 156 זעלנער זענען מיטאמאל קראנק געווארען, א סימן אז די סלאנינע איז געווען פערפוילט.

דער פראקוראר, קאפיטאן מיטאווסקי האט גער פארערט א הארבע שטראף.

דאס געריכט האט ארויסגעטראגען א-אורטייל לויט וועלכען פאר. קאמאראווסקי ווערט בעפרייט פון דער בעשולדיגונג אין פערסמ'ען די 156 זעלנער מיט פוילע סלאנינע. דאס געריכט האט אבער אינגעפונען, אז פאר. קאמאראווסקי האט נישט אויסגעפיהרט די פעראָרדנונג פונ'ם פולק-שעף און דאס דערפאר פערמשפט קאמאראווסקי אויף 21 טאג פערשארפטען שטוב-ארעסט.

ביידע צדדים — דער פראקוראר און דער פערטיידיגער אדוו. נאזארסקי גיבען אן אפעלאציעס.

אריענטאציע-שילדלעך
אויף וועגען, שאסעען און גאסען

(וו) לויט א פעראָרדנונג פון ארבייטס-מיניסטעריום וועלען אויף אלע וועגען, שאסעען און גאסען אין די עקען שטאט ארויסגעהאנגען ווערען אריענטאציע-שילדלעך פאר די אויטאמאבילּיסטען און ארורכפאהרער.

פאטאגראפיסטען פערטיידיגען זייער רעכט

(וו) אויף דער לאדזער זיצונג פון פאטאגראפיסטען-צעך איז בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען צום מיניסטעריום וועגען די פאטאגראפיסטען-אמאטארען, וועלכע האבען זיך דאס פאטאגראפירען געמאכט פאר א פאך און ברענגען דערמיט שאדען די פראפעסיאנעלע פאטאגראפיסטען.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשע 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

אייביגע גאסטראלען פון
קלארא יאנג

20 | היינט, זונטאג, ד. 23-טען, מארגען, מאנטאג, ד. 24-טען 9 אין אווענד דער לעצטער מוזיקאלישער שלאגער בומערן געזאנג און ביידע טענץ | 20

שא. דער רבי פארט

אין 3 אקטען פון בועז יונגוויך, מוזיק פון ראזענשטרויער, ש. טרילינג, שלאסבערג, לייט-מאטיוו פון רומשינסקי, ספעציעלע קאסטיומען / רעזשיסירט פון מחבר בועז יונגוויק. ראל „ר' בעריש'ל"—קלארא יאנג.

ס'נעהמט אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאן, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, נייהויז, פאלאנסקי, ראקאוו.
מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן. בילעטען ביי דער קאסע פון טעאטער.

אנאנס! מיטוואך, ד. 16. אפריל (2. טאג חול-המועד פסח), 9 אין אווענד
א פייערליכע פארשטעלונג וואלף נייהויז
לכבוד דעם 20-יעהריגען יובילעאום פון סופליאר
גענויערעס אין די ווייטערדיגע אנאנסען.

אויסצאהלונג פון אונטערשטיצונג פאר יודען

(—) ראטמאן בערמאן האט זיך געווענדעט צום בירגער-קאמיטעט, אז ער זאל די אויסצאהלען פון די אונטערשטיצונגען פאר די יודען, וואס דארפען אפנעהמען זיי שבת, אויסצאהלען אין אנדערן טאג. איצט האט ראטמאן בערמאן בעקומען א מיטטיילונג פון קאמיטעט, אז אלע ביוראס וועלען די אונטערשטיצונגען פאר די יודען אויסצאהלען אנשטאט שבת מאנטאג, נאכדעם ווי ס'וועלען אויסגעצאהלט ווערען די, וואס דארפען אין דעם טאג אפנעהמען זייערע אונטערשטיצונגען.

רעוויזיע פון א פראצעס וועגען א „פאבאר"-ענין

(2) דאס מיליטערישע קרייז-געריכט האט בשעתו פערמשפט אויף 3 יאהר שווערע טורמע און פערלירען אלע רעכט דעם שיערזשאנט יעראנים סוויסטאטש, וועלכער איז געווען בעשולדיגט, אז ער האט גענומען ביי א געוויסען פאבאר-„מאכער", אייזיק וואגאווסקי א לאפובקע פון 500 זלאטעס.

דאס העכסטע געריכט, וואוהין דער פערמשפטער שוויסטאטש האט זיך געווענדעט, האט דעם פראצעס צוריקגעשיקט אין היגען קרייז-געריכט, ער זאל ווידער בעהאנדעלט ווערען. דאס העכסטע געריכט האט זיך בעקענט מיט די מאטעריאלען, און האלט, אז שיערזשאנט שוויסטאטש האט די 500 זלאטעס בעקומען נישט אלס לאפובקע, נאר אלס געשענק.

דער פראצעס זאל בעהאנדעלט ווערען צום צווייטען מאל דעם 31 ד. ח.

ביי „שייבלער און גראהמאן" זאלען 2000 ארבייטער בלייבען ארבייטסלאז

(ב) אויף אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג פון פאבריק-דעלעגאטען אין פאלקס-הויז איז צווישען אנדערע פעסטגעשטעלט געווארען, אז אין די אנשטאלטען פון שייבלער און גראהמאן זאל אדורכגעפיהרט ווערען א גרויסע רעדוקציע ד. ה. א טייל פון די אנשטאלטען, די צענטראלע זאל געשלאסען ווערען און 2000 ארבייטער וועלען דאן פערלירען זייער ארבייט.

בעקומען די פאליגע

אויף קאנסטאנטינער גאס האט פלוצים בעקומען אנ'עפילעפטישען אנפאל די 40-יעריגע לאה קאליסקא, אנ'ארבייטסלאזע פון גדאנסקע 16. די פאגאטאוויע האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל ביי דעם שטעטישען זאמעל-פונקט.

א פרעסע-פראצעס

אין שטעטישען געריכט איז נעכטען בעהאנדעלט געווארען דער פראצעס געגען דעם פעראנטווארטליכען רעדאקטאר פון „לאדושאנין".

דעם רעדאקטאר האט איינגעקלאגט דער בירגערמייסטער פון רודע-פאביאניק, ה' אדאם לאטקאווסקי, וועלכען עס זענען אין אנ'ארטיקעל פון „לאדזשאנין" פארגעווארפען געווארען מיסברויכען, ווען ער איז געווען לייטער פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען.

דאס געריכט האט, נאכ'ן אויסהערען פון א רייה עדות, פערמשפט דעם רעדאקטאר פון „לאדזשאנין" אויף 7 טעג ארעסט.

דערמיט איז רעהאביליטירט געווארען דער בירגערמייסטער פון רודא-פאביאניץ.

אנ'אורטייל אין ארבייטס-געריכט

(2) דאס ארבייטס-געריכט האט נעכטען בעהאנדעלט די אנקלאגע פון א רעדוצירטער בעאמטער געגען דער קראנקען-קאסע.

די רעדוצירטע האט פערלאנגט די דרייצענטע פענסיע. די קראנקען-קאסע האט איהר נישט געוואלט אויסצאהלען.

דאס ארבייטס-געריכט האט צוגעמשפט דער בעאמטער די 13 פענסיע.

דער מאַגיסטראַט דאַרף דעם פאַל אויספאָרשען

צוליב עטליכע זלאָטעס פערקויפט מען אַ שאַנק ביי אַן אָרימע פאַמיליע

צו אונז אין רעדאַקציע איז אַריינגעקומען אַ יונגערמאַן יוסף שירלאָווסקי פון פילטאָרסקי נאָס 21 און דערצעהלט פאָלגענדע געשיכטע. ער מיט זיין מוטער זענען שולדיג געווען וואוינונגס־שכירות פאַר 1927 16 זל. מיט 83 גר. דאָנערשטאָג איז אין דער וואוינונג, וואו ער וואוינט מיט זיין מוטער, געקומען אַ סעקוועסטראַטאָר פון מאַגיסטראַט און פערלאַנגט ער זאָל בעצאָהלען דעם חוב, וואָס בעטרעפט צוזאַמען מיט די ציגזען און די קאָסטען 34,05 זל.

שירלאָווסקי האָט געהאַט ביי זיך 18 זל. ער האָט זיי פאָרגעשלאָגען דערווייל דעם סעקוועסטראַטאָר, בעטענדיג, ער זאָל אָפּלייגען די ליציטאַציע. דער סעקוועסטראַטאָר האָט אָבער ... איז דערויף נישט מסכים געווען. ער האָט פערשלאָסען די טיר קיינעם נישט אַריינגעלאָזט און אין דער אַנוועזענהייט פון די 5 קריסטען, וועלכע זענען מיט אהם מיטגעקומען פערקויפט פאַר אַ נישטיגער סומע אַ נייעם קרעדענץ מיט אַ קליידער־שאַנק, וואָס זענען ווערט געוועזען עטליכע הונדערט זלאָטעס. נאָכ'ן פערקויפען די זאַכען האָט זיך דער סעקוועסטראַטאָר אַוועקגעזעצט שרייבען דעם פּראָטאָקאָל.

דערווייל איז אָנגעקומען אַ פּאָזנער קרוב פון די שירלאָווסקיס, וואָס איז ערשט געקומען צו פאָהרען. דערוויסענדיג זיך, וואָס דאָ קומט פאָר, האָט ער פאָרגעשלאָגען צו בעצאָהלען 20 זל. דער סעקוועסטראַטאָר אָבער האָט שוין דאָס געלד נישט געוואָלט נעמען, האָט אָנגעשריבען דעם פּראָטאָקאָל און געהייסען די „קויפער" צונעמען די זאַכען. די מוטער פון שירלאָווסקי האָט נישט געלאָזט נעמען די זאַכען, האָט זיך אָנגעהויבען אַ געשלעג. שירלאָווסקי איז גוט צוקלאַפּט געוואָרען, מ'האָט געשיקט נאָך אַ פּאָליציאַנט, צוגענומען די זאַכען, שירלאָווסקי צוזאַמען מיט זיין קרוב זענען אָפּגעפיהרט געוואָרען אין פּאָליציי און מ'האָט געגען זיי צוזאַמענגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל.

פרעגט אונז דער בעדויערענסווערטער צי איז טאַקע דער מאַגיסטראַט בעראַנטווערטליך, אַז מ'זאָל מאַכען אַזאַ שווערען שאַדען אַ פאַמיליע פון אַן אָנגעשטעלטען וואָס אַרבייט שווער און ביטער ביז ער קאָן קומען צו קויפען זיך אַזאַ געגענשטאַנד?

מיר מיינען — אַז נישט. און ברענגענדיג אויף דעם וועג דאָס געשעהעניש צו דער קענטניס פון מאַגיסטראַט, זענען מיר זיכער, אַז דער מאַגיסטראַט וועט דעם ענין אויספאָרשען און יענע אָנגעמען שריט, אַז אַזעלכע פאַלען זאָלען זיך נישט איבער־חזרן.

יעדענפאַלס דאַרף געזאָרגט ווערען, אַז דעם געליטענעם זאָל אומגעקעהרט ווערען זיין שאַדען.

אורטייל איז פּראָצעס

וועגען דער וועקסעל־אַפערע אין דער ווידזעווער־מאַנופאַקטור

(2) אינ'ם צווייטען טאָג פון'ם פּראָצעס, פרייטאָג זענען אויסגעהערט געוואָרען אַלע עדות. עטליכע העכערע בעאַמטע פון דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור" ס'איז אויך אויסגעהערט געוואָרען חנה מאַרגאַליס, די געליבטע פון יאַקובאָוויטש. זי האָט פערלאַנגט, אַז מ'זאָל איהר פערהערען ביי פערמאַכטע טיהרען. אָבער דאָס געריכט האָט די בקשה אָבגעוואָרפען. ווי די ערקלערט האָט איהר יאַקובאָוויטש געקויפט אַ וואוינונג פאַר 100 דאָלאַר, אַ פוטער פאַר 150 דאָלאַר און האָט איהר אויסגעהאַלטען. בכלל, ווי די בערעכענט, האָט יאַקובאָוויטש אויף איהר אויסגעגעבען ביז 4000 זל.

לויט'ן פאָרשלאַג פון אַדוו. קאַבילינסקי, דעם פערטיידיגער פון יאַקובאָוויטש, האָט דאָס געריכט בעשטימט צו ברענגען אין געריכט אַלע ביכער פון דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור", כדי דער עקספּערט מאַטוסיאַק זאָל אַדורכפיהרען אַ רעוויזיע. אַרום 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג האָט מען טאַקע אויף אַ לאַסט־אויטאָ געבראַכט פערשידענע ביכער, קאָפּיאַלען א. א. וו. דער פּראָצעס איז אָפּגעלייגט געוואָרען ביז נעכטען 11 אַ זייגער אינדערפרי. דער ערשטער האָט געגעבען אַ רייה ערקלערונגען וועגען דעם, ווי אַזוי די וועקסלען זענען פאַלש איינגעשריבען געוואָרען. דער עקספּערט קאַליגראַף ריטבערגער האָט פעסטגעשטעלט, אַז די פאַלשע אונטערשריפטען אויף די וועקסלען זענען געמאַכט געוואָרען דורך יאַקובאָוויטשען.

נאָך די ערקלערונגען פון די עקספּערטען האָט גערעדט דער פּראָקוראָר, נאָכדעם האָט גענומען דאָס וואָרט דער פערטיידיגער אַדוו. קאָמפּאַנער, וועלכער האָט פעסטגעשטעלט, אַז באַלד ווי די אַפערע איז ענטדעקט געוואָרען האָט זיך יאַקובאָוויטש אין אַלעם מודה געווען, און דערמיט פערלייכטערט די אויספאָרשונג. דער צווייטער פערטיידיגער אַדוו. קאַבילינסקי האָט פעסטגעשטעלט, אַז יאַקובאָוויטשען צו זיין שריט האָט דערפיהרט די פרוי חנה מאַרגאַליס, אויף וועלכער ער האָט אויסגעגעבען דאָס גאַנצע געלד, וועלכע ער האָט בעקומען דורכ'ן פעלשען די וועקסלען, ביז זיין צוזאַמענטרעפען זיך מיט דער מאַרגאַליס איז יאַקובאָוויטש געווען אַ מוסטערהאַפטער בעאַמטער.

דערויף איז ערקלערט געוואָרען אַ פּויזע, וועלכע האָט געדויערט ביז 5 אַ זייגער אין אָוונט.

ווען די ריכטער זענען אַרויס פון זאַל האָט דער דירעקטאָר פון דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור" ד"ר ... אויסגעזאָגט אויף אַדרעס פון יאַקובאָוויטשען „לאַיראַק". דער פּראָקוראָר האָט ... און געהייסען צוזאַמענשטעלען אַ פּראָטאָקאָל. האַלב 10 אין אָוונט האָט געריכט אַרויסגעטראָגען אַן אורטייל, לויט וועלכען קאָן איז פערמשפּט געוואָרען אויף 2 יאָהר אויסבעסערונגס־הויז, יאַקובאָוויטש אויף אַרעסט אַ האַלב יאָהר און לעווי — אויף 1 יאָהר אויסבעסערונגס־הויז, יאַקובאָוויטשען איז אַריינגערעכענט געוואָרען די 8 חדשים פאָרויסאַרעסט. אַלע פערמשפּטע זענען געבליבען אויף דער פרייער קויציע.

קאַטאַסטראָפע מיט אַ אָפיצירען־אויטאָבוס

(—) דאָנערשטאָג נאָכמיטאָג איז אַ גרויסער שטאַב אָפיצירען געפאָהרען אויפ'ן וועג פון קעמפּינאָ קיין וועלין. דעם אויטאָבוס האָט געפיהרט דער שאָפער נאָוואַקאָווסקי. אויפ'ן וועג ... דער טאַטע און דער אויטאָ איז ... אויף דער באַריער ... דערווייל איז אָנגעפאָהרען אַ משאות־צוג אין דער ריכטונג פון וועלין. ס'איז פאָרגעקומען אַ צוזאַמענשטויס. דער אויטאָבוס איז ... 11 אָפיצירען זענען לייכט פערוואונדעט געוואָרען. מ'האָט זיי אָפּגעפיהרט אין ווילנער שפיטאָל.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט־דיזשורען

וואַטיצקי (נאַוואָליפּקי 27), וו. דאַניעלעצקי (פּיעטרקאָווסקאַ 127), פ. אילניצקי און צימער (וואָלטשאַנסקאַ 37) ליינוועבער (פרייהייט־פּלאַץ 2) האַרטמאַן (מלינאַרסקאַ 1) י. קאָהאַנע (לימאַנאָווסקאַ 81).

אַמטליכעס

מאָרגען, נאָך אַ וואָך־קראַנקהייט, הויבט אָן צו אַמטירען דער קאָמענדאַנט פון מלוכהשער פּאָליציי, פּאָדאינספּעקטאָר ניעדזיעלקאָווסקי.

שרפה ביי שייבלער און גראָהמאַן

(—) פרייטאָג ביינאַכט איז אין דער רייסעריי פון שייבלער און גראָהמאַן (האַרט"א 2) אויסגעבראָכען אַ שרפה. דער פייער האָט אויסגעבראָכען בעת די פאַבריק איז געווען אין גאַנג. די אָנגעקומענע פייערלעשער פון דער 2. אָפּטיילונג האָבען די שרפה אָנגעלאָשען. דער היזק בעטרעפט 15 טויזענד זלאָטעס. קיין מענשען האָט נישט געשאַדט.

קאָמוניקאַט

צו דער אויפמערקזאַמקייט פון אַלע יודישע אַרבייטסלאָזע!

אין צוזאַמענהאַנג מיט אַ נייער אַ נטערווענציע אין דער מלוכהשער פערבינדונגס־אַמט שיקאַנירט ... די יודישע אַרבייטסלאָזע זענען מיר אינפאָרמירט געוואָרען, אַז דער זעלבער איז דעצידירט פריהער נישט אויסצופאָרשען די פאַלען, זאָלען זיך ... אין דער ... נאָך געגען דעם מלוכהשען פערבינדונגס־אַמט, ביז עס וועט איהם נישט צוגעשטעלט ווערען ענטשפּרעכענדיגע בעווייזען.

מיר רופען דעריבער אַלע יודישע אַרבייטסלאָזע, וועלכע מען האָט אָנגעזאָגט נישט געאַלט רעגיסטרירען און די אַרבייטסלאָזע וועלכע האָבען אַרויסבעקומען לעגיטימאַציע מיט אַ צושריפט: נישט פעסט־געשטעלט אַרבייטסלאָזיגקייט צוליב דעם פערלוסט פון די רעכט אויף די אונטערשטיצונגען — צו קומען אין זייער אַ געגענט אינטער־רעס זיך רעגיסטרירען אין קולטור־אַמט, וואָלטשאַנסקאַ 70 מאָנטאָג, ד. 24. און דינסטאָג ד. 25. ד. ח. פון 11 ביז 1 פאַרמיטאָג און דע ביי מיטברענגען די אַרבייטסלאָזע דאָקומענטען.

לאָדזשער יודישער קולטור־אַמט.

פולע טאַבעלע

ווערט אין משך פון דער ציהונג — פון דער 5־טער קלאַס — טעגליך געדרוקט ווערען אין „נייעס פאָלקסבלאַט"

ציהונג

פון דער 20־טער מלוכה־לאָטעריע

5־טע קלאַס

14־טער ציהונגס־טאַג

100,000 156488
25,000 118761
15,000 204339

10,000
89297

5,000
127756 142414 148358

3,000
5377 27131 89863 120849

2,000
91384 119721 136570 167801
188055 193321 196198 207767

1.000 5542 11219 31136
31255 44049 44689 69063 87043 87052
96544 99555 105821 120341 121714
131905 137670 144979 162151 167488
174770 198749

600 1663 6742
13239 21973 43052 56414 60594 72117
81694 82321 360 101252 103687 114873
117324 121494 132276 135700 147542
150635 158915 163623 168479 171695
181341 487 194295 198000 200324 204360
205398

500 666 866 5939
8439 9372 9695 14404 15970 17302 904
18028 095 19681 20790 21410 23770
25211 26320 27802 29916 30116 588

32344 35252 37622 39329 44073 47913
49707 52846 53978 54164 55552 59833
61807 62244 790 64630 65919 67778
69716 70066 621 830 71100 228 545
73544 74866 76557 77974 78819 81196
82695 760 84871 85206 86415 87680
88437 94167 302 96166 97065 229 98721
899 99533 101765 999 103012 104074
629 105706 106026 107312 109863 111252
112582 744 115204 116538 118142 119712
122178 124233 125158 293 669 127887
128110 236 129437 132407 134590 780
139179 139253 634 139842 141270 143992
145453 147969 148736 150372 151853
153739 154385 871 156368 384 413
158390 159537 160230 166453 169645
170737 794 171948 174427 177709 180657
180781 185278 839 862 187020 189082
293 191381 193346 941 195591 979
197948 200261 200265 202679 205429
810 208880 209738

36 295 529 80 605 716 804 79 1061
198 237 329 678 805 9 37 907 93 2086
123 307 63 429 90 545 613 19 57 82
717 827 47 908 37 91 3074 216 61 347
74 400 71 719 830 909 54 97 4108 38
52 56 70 237 513 640 88 90 798 804 5
8 995 5023 91 243 67 97 367 435 48
58 580 715 44 869 94 6079 157 78 206
26 47 78 421 522 30 73 615 858 918
7004 116 53 252 330 433 47 548 94 646
793 4 93 836 931 8067 68 125 62 465
56 543 87 702 42 939 9001 4 11 78 166
410 61 63 537 621 990
10105 256 312 457 94 968 71 93
11007 69 179 291 453 670 741 871 93
958 12178 214 22 92 396 99 489 92 500
703 4 32 867 908 72 91 13041 169 83
229 67 398 410 68 79 98 529
663 865 14235 45 96 321 521 521 37
889 15044 45 240 80 520 99 617 744
823 916 59 94 16037 186 92 200 78
437 514 669 66 710 27 58 887 914 17045
81 241 44 71 387 96 609 11 870 946
68 18089 101 219 315 531 47 664 730
67 88 99 984 19181 252 471 617 80
742 51 96 826 66
20053 90 163 97 285 519 824 972
21060 61 82 396 507 8 35 61 62 677
95 765 89 834 49 77 22015 252 345 80
89 550 67 612 834 57 981 23114 28
423 38 56 509 720 852 24035 41 221
36 330 441 523 665 752 837 61 25250
420 583 737 69 989 53 84 26017 260
432 563 632 50 738 804 55 905 16 27023
105 44 54 284 88 94 307 73 657 28002
48 274 324 63 444 72 99 623 49 51
892 29104 51 254 83 99 366 747 57 839
909
30036 84 117 410 47 545 52 756 31010
143 76 84 247 426 88 711 945 60 32034
47 82 150 239 68 74 325 506 614 86
89 735 33023 70 90 112 33 43 201 348
92 489 858 80 924 34044 47 865 408
504 613 35066 118 46 347 65 420 960
36020 85 174 212 30 70 322 27 93 422
505 46 651 79 749 823 914 37113 210
480 540 83 87 649 88 753 57 63 68 89
805 38061 64 117 32 75 384 565 632
42 813 93 927 39235 62 69 341 837
40083 95 103 95 221 66 79 431 88
659 780 998 41138 351 60 652 76 724

29 98 42015 42 290 328 488 535 666
762 89 43151 534 51 616 20 29 810 903
13 92 44436 757 61 817 45082 89 215
452 563 829 46027 127 231 47 438 48
520 57 647 57 63 700 833 76 957 61
66 47172 217 68 79 356 477 93 543 53
74 600 747 886 48058 172 645 717 51
908 20 84 49029 67 196 257 89 465 563
612 20 74 739 55 982 85
50050 84 165 83 333 418 89 686 96
994 51002 33 118 36 67 396 502 6 729
871 75 52004 58 71 73 95 255 79 377
96 435 508 57 71 96 816 913 53034 53
134 51 228 488 598 630 709 803 54059
100 595 686 708 45 815 55 67 72 55001
75 145 60 99 203 87 330 449 692 844
910 20 22 56001 102 14 81 247 433
523 715 819 937 57096 192 240 66 555
710 16 29 59 813 58 995 58101 90 202
11 21 568 90 609 40 718 83 802 3
59013 254 61 416 514 655 82 894
60007 315 474 85 517 49 660 822 36
45 81 61054 84 210 350 69 429 593
657 73 755 68 810 43 59 62051 94 122
531 611 18 709 25 931 61 77 63019
141 213 402 17 61 99 547 620 83 724
72 64048 90 28 68 211 371 464 543
631 33 746 77 842 914 65054 82 86
320 48 62 430 42 765 870 988 66093
638 878 956 74 67268 367 406 513 19
81 82 603 41 772 97 816 40 61 68063
171 384 444 671 760 829 49 956 69084
132 52 290 430 568 618
70077 140 54 211 15 82 306 63 456 90
92 562 647 725 69 840 71030 221 475
523 59 61 659 70 78 720 65 846 72080
147 91 397 452 543 62 688 804 515 51
65 98 73002 160 96 248 363 414 844
950 74032 53 144 46 310 75 477 586
75153 76 281 88 354 401 49 546 607
737 815 91 910 57 76058 238 76 348
408 717 22 813 919 45 77089 213 55
321 582 619 27 39 728 78008 18 23 54
87 108 271 91 380 601 47 882 986
79288 301 17 77 93 568 618 46 783
80104 76 313 38 407 731 35 58 77 970
84 94 81177 278 394 401 51 573 611
783 804 21 76 911 42 82007 151 250
357 415 26 69 563 67 604 97 753 83062
71 108 400 4 10 516 54 620 771 824
34 935 84050 55 57 160 84 212 358
425 57 955 85209 60 309 23 535 692
743 804 81 86 933 86123 38 380 92
724 39 87084 153 74 209 34 372 418
99 555 633 83 768 840 990 98 88090
100 239 78 331 37 50 536 601 51 849
89010 269 344 45 411 47 504 22 33
639 728 90170 89 245 396 481 570 98
644 52 67 92 724 43 92 851 72 912
91155 265 73 95 793 878 918 37 92092
218 463 98 313 60 65 830 74 965
93059 164 81 215 85 90 340 401 574
725 42 48 69 806 40 42 58 90 94000
158 66 305 12 43 99 422 47 615 43 95
95033 164 274 546 619 789 874 96041
66 73 174 230 52 472 570 88 609 70
93 908 76 97042 148 208 30 725 55 87
804 91 988 98085 103 35 56 263 353
587 634 718 68 92 940 49 99068 212
41 81 356 457 507 69 633 748 954
100045 142 291 361 72 442 500 652
68 812 15 905 101185 94 339 421 60
726 805 40 50 923 50 82 102063 780
280 375 418 572 64 709 86 91 814 44

79 927 103199 332 36 57 67 94 413 49
649 52 68 761 85 832 71 95 98 104028
134 98 327 424 65 70 86 92 659 799
810 55 105002 112 19 64 309 423 36
50 88 93 562 682 753 106117 284 311
47 51 529 61 600 17 805 98 935 107145
58 77 231 305 90 418 47 69 590 613
733 901 22 56 69 108034 43 97 127
400 513 49 63 821 923 109075 78 139
73 312 76 83 412 21 92 555 675 84
816 936 45 87 110155 85 302 47 62
84 494 555 816 29 51 89 975 110061
233 457 517 702 716 39 938 112003
104 260 327 35 469 632 67 821 32 994
113010 153 257 77 359 427 600 747 68
70 809 10 44 114045 84 123 60 266
441 534 84 488 937 115062 75 223 93
554 60 764 76 869 77 84 985 116057
231 91 335 440 91 579 607 74 884 903
117050 86 138 70 99 306 15 94 425
603 35 758 919 26 39 42 51 118033 38
121 41 276 424 530 683 802 14 19 84
94 912 26 31 119136 96 328 29 429 36
65 524 75 626 82 748 816 48 80 975
120118 89 419 62 533 45 684 967
121238 346 452 70 91 538 61 98 614
27 30 764 881 122026 75 79 195 395
567 609 817 966 123037 101 69 76 201
23 587 636 99 714 46 80 839 42 124017
53 79 227 36 56 327 66 550 92 632 59
901 78 125174 212 358 433 99 599 652
734 57 903 126018 206 40 43 71 407 17
909 10 58 127003 167 274 552 78 613
794 819 21 929 42 128037 255 303 65
66 434 574 958 96 129015 82 114 53
93 335 53 84 515 48 81 609 36 41 53
59 90 850 130015 53 177 246 408 503
22 78 83 96 732 39 995 99 131019 47
72 147 50 315 20 427 527 40 90 99
618 94 820 41 958 68 132033 118 85
227 30 57 395 446 607 35 68 80 93
723 74 133087 114 213 43 55 335 64
446 76 527 46 654 738 818 902 134058
92 184 215 57 304 15 418 87 672 73
704 64 805 135118 218 402 540 672
738 55 880 956 136004 15 245 56 61
323 51 480 81 843 51 55 73 953 137295
308 402 611 59 65 74 756 87 847 909
138005 48 100 51 251 57 67 75 362
416 45 618 38 49 95 711 866 139005
347 415 522 78 611 75 932
140031 176 216 92 337 47 70 402 3
31 35 76 500 90 649 781 847 97 956
67 141047 98 185 266 324 65 431 660
89 712 27 802 11 939 142054 56 139
65 217 41 54 320 36 603 9 32 46 84
706 45 827 964 143097 151 60 86 386
518 25 662 710 843 990 144058 409
90 910 39 145028 151 89 219 90 443
573 80 706 18 93 857 919 87 96 146026
73 246 316 72 91 483 98 524 673 746
849 975 147097 100 92 418 523 642
797 843 935 75 148061 143 73 326 414
535 604 57 95 722 87 923 48 76 149129
59 63 218 44 48 380 589 98 638 67 85
96 723 812 70 972 150009 21 25 148
92 335 522 34 84 927 151035 42 44 76
116 36 54 74 486 558 67 68 628 44
824 921 45 152193 358 582 601 703 6
61 809 954 153030 74 112 89 203 42
80 377 404 71 588 612 718 23 24 41
78 947 62 154145 57 206 452 501 12
87 602 41 66 734 41 69 74 96 832 57
155217 23 70 407 78 635 44 62 69 757

815 86 947 82 156118 72 91 287 358
75 616 82 761 67 810 908 157078 371
92 418 65 71 82 84 533 95 606 722 30
39 67 860 943 84 158160 274 519 757
974 159028 50 166 86 269 382 492 507
22 33 696 838 160085 131 228 770 90
840 66 993 161011 105 8 34 364 96
419 43 567 704 34 66 74 868 162037
74 286 349 71 447 80 950 97 163311
533 64 66 74 643 992 164009 62 163
234 87 351 53 55 614 703 20 77 834
39 90 905 165090 192 94 200 43 302 7
37 49 508 45 60 660 61 776 831 72
944 65 72 166058 85 142 86 201 23 41
84 90 92 788 167007 11 33 51 116 27
57 65 312 413 44 59 635 81 722 46
842 945 168063 122 378 425 569 637
87 96 779 878 950 71 169058 67 254
83 326 49 447 514 17 47 718 806 14
972 87 170122 74 212 302 51 96 409
13 870 93 909 22 51 66 171005 8 57
69 84 129 215 42 68 337 52 433 71
516 22 765 899 172050 163 225 51 77
91 310 487 678 80 89 721 33 89 883
942 173003 10 187 283 97 310 11 21
37 53 487 516 611 19 56 760 987
175243 80 372 73 406 7 19 51 505 29
615 60 72 865 989 176080 78 95 108
30 38 221 47 319 412 516 50 634 57
177025 94 248 341 47 476 715 987 98
178026 36 95 101 28 303 514 21 741
872 916 179013 24 77 93 188 230 93
399 414 26 47 656 64 67 722 838 90
180038 65 104 8 310 55 49 32 59 82
83 587 608 36 55 98 795 97 826 85 88
960 87 181080 103 10 30 217 28 436
69 521 72 637 43 735 41 52 69 87 89
817 29 47 928 182155 339 48 67 401 97
647 67 75 745 71 77 924 34 183220 385
409 71 543 52 736 43 92 839 67 902
94 184005 42 61 76 172 93 223 80 467
533 601 40 95 99 759 824 185084 98 155
265 80 323 423 89 500 5 55 90 751 898
907 42 186002 44 103 231 77 350 55 410
48 519 848 55 76 957 93 95 187031 67
88 160 65 259 316 85 90 435 57 514 64
600 21 22 791 97 888 188002 29 233 303
78 465 575 655 97 745 898 998 189029
103 232 82 368 460 549 705 41 59 850
81 945 190154 265 336 88 411 579 624
948 959 191109 65 86 293 378 97 509
685 722 40 859 922 24 61 87 192116 60
193012 45 121 62 75 233 307 416 90 669
720 194046 82 104 23 87 369 70 543 55
600 856 73 195084 86 98 200 91 535
682 824 935 94 196023 69 87 97 158
204 487 574 967 197288 344 75 431 619
712 72 816 46 932 198005 215 37 469
576 663 89 773 954 69 199056 113 258
384 430 570 622 704 36 804 200161 223
43 382 442 51 529 57 81 707 935 201015
65 375 509 18 42 620 800 967 202021
33 120 303 10 480 517 38 43 605 68 709
19 801 981 203092 154 79 228 91 371 662
819 45 204210 26 321 435 607 30 36 82
838 94 98 205100 206 43 70 77 93 397
613 723 902 52 206058 70 339 489 525
48 66 636 707 55 836 49 984 208110 29
68 142 48 67 83 306 516 92 674 795
838 903 208027 150 213 355 455 87 685
710 807 14 28 209014 33 146 216 24 74
453 61 69 70 82 511 654 754 77 98 805
70 72 941 68 174020 145 307 43 945 70

צום טויט פון לארד באלפור

היינטיגע טרויער אקאדעמיע

היינט, 12 א זייגער מיטאג קומט פאר אין פילהארמאניע־זאל א טרויער אקאדעמיע געווידמעט דעם אנדענקען פון פערשטארבענעם בעריהמטען סלוכה מאן, דעם גרויסען יודען־פריינד, לארד באלפור.

אין דער אקאדעמיע וועלען זיך בעטייליגען: רעד. יוסף העפטמאן (עמנואל) פון ווארשא. רעד. י. אונגער און ה׳ משה ליטאן. עס נעהמט אויך אנטייל דער ארקעסטער פון „בר־כוכבא“.

די איבעריגע בילעטען (פון 50 גראשען ביז 1 זלאטע) איז צו בעקומען פון 10 אין דער פריה ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

נעכטיגע הזכרה אין „אוהל יעקב“

נעכטען שבת פריה ביים דאווענען איז אין דער שוהל „א. ל יעקב“ פארגעקומען א פייערליכע הזכרה צוליב דעם טויט פון לארד באלפור.

די שוהל וועלכע איז געווען פייערליך איל־מינירט און דעקארירט מיט שווארצע קרעפע, איז געווען איבערפולט, אזוי, אז א סך מענשען האבען געמוזט אוועקגעהען נישט קאנענדיג זיך אריינבעקומען. נאך קריאת התורה הויפט און דער כאר מיט א טרויעריגען נגון און ה׳ דאראטשינסקי באכט אנ׳איינדרוקספולע הזכרה („אל מלא רחמים“). דער־רויף האלט א לענגערע רעדע ה׳ משה ליטאן וועגען דער גרויסער פערזענליכקייט פון לארד באלפור, וועלכען ער פערגלייכט מיט כורש מלך פרס, און דער היסטארישער בעדייטונג פון דער באלפור דעקלאראציע פאר׳ן יודישען פאלק. די הזכרה ווערט פערענדיגט מיט׳ן געזאנג פון „התקוה“ דורכ׳ן כאר פון דער שוהל.

די נעכטיגע באלפור פערזאמלונג אין „התאחדות“

נעכטען אוונט איז א פול געפאקטען זאל אין פארגעקומען א גרויסע פערזאמלונג געווידמעט דעם פערשטארבענעם ארטור דזשעמס באלפור. דער ערשטער רעפערענט ה׳ ד״ר ת. בערלאס (העברעיש) רעדט אריום די גרויסע בעדייטונג פון באלפור׳ן אלס יודען־פריינד, און מיטשאפער פון דער ענטוויקלונג פונ׳ם נייעם ישוב אין ארץ־ישראל.

דער צווייטער רעפערענט ה׳ ד״ר ז. עלענבערג בעלויכטעט די אוניווערסאלע פערזענליכקייט פון פערשטארבענעם אלס מלוכה־מאן פון גרויסען פערנעם, און פילאזאף. ער רעדט שפעטער וועגען דעם אראנישען יחוס פון באלפור׳ן מיט׳ן ציוניזם ווי אזוי באלפור איז געקומען צום ציוניזם; און די ביי־שפיל־לאזע גרויסע ווירקונג וואס באלפור האט גע־האט אויף אנדערע פעלקער וואס האט פערורזאכט א פאזיטיווע בעציהונג צום ציוניזם בכלל. ביידע רעד־נערס האבען געמאכט א גרויסען רושם אויף די פערזאמלטע.

א נייער אופּי פון „עקסמיסיע“

ווילדע טאכטער עקסמיטירט איהר פאטער מיט א האק איבער׳ן קאפּ

(ח) אויף זאוישע 26 (באלוט) האט עטליכע שענדליג יאהר געוואוינט דער ארבייטער א. האק נאוואק. מיט עטליכע יאהר צוריק האט נאוואק חתונה געמאכט זיין איינציגער טאכטער זאפיע, און דאס יונגע פארפאלק האט זיך בעזעצט ביי נאוואקען. מיט דער צייט האט זיך דער טאכטער אויסגע־וויזען ענג דאס שטיבעל און זי האט אנגעהויבען פאדערען, דער פאטער, ער זאל זיך עגנען ארויס־ציהען, דער אלטער — איצט שוין אנ׳ארבייטסלאזער — האט נישט געקענט נאכקומען דעם פערלאנג פון דער געראטענער בת־יהודה — און איז געבליבען וואוינען אין דעם שטיבעל.

די טאכטער האט אבער פעסט בעשלאסען פטור צו ווערען פון דעם „איבעריגען לאקאטאר“, און נעכטען האט זי מיט א האק דעם פאטער גע־מאכט עטליכע טיפע וואונדען אין קאפּ, און אין די הענד, מיט וועלכע ער האט געוואלט שיצען דעם קאפּ. דעם פערוואונדעטען אלטעטשקען האט די פאגאטאוויע אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

מיט דער בעסטיאלישער טאכטער האט זיך פעראינטערעסירט די פאליציי.

עקסטרא טעלעגראמע!

לאדזשער! ווייסט אלע, אז:

דאס גליק איז שטענדיג נור מיט אונזערע שפּילער...

נעכטען, אין 15-טען ציהונגס-טאג פון דער 5-טער קלאס איז ביי אונז גע־פאלען דאס גרעסטע געווינס פון דעם טאג

№ 31082 אויף זל. 50.000

די איינציגע ווירקליך גליקליכסטע קאלעקטור אין פוילען

ס. יאטקא,

פּיעטריקאווער 22
פּיעטריקאווער 66
פּאביאניץ,
פל. דאמבראווסקי 3

עס איז ווערט צו בעמערקען, אז דאס איז דאס ערשטע גרויסע געווינס, וועלכע איז געפאלען אויף לאדז אין דער יעצטיגער 5-טער קלאס. ווי מען זעהט אלזא פערגאנג קען די לאדזער נאר אונזער קאלעקטור גליק און רייכטום. די גליקליכע געווינער זענען דאסמאל: א סוחר, האנדעלס-אנגעשטעלטער און אנ׳ארבייטער. לאדזער! איילט אלזא אלע צו פערזעהען זיך מיט אונזערע גליקליכע לאזען פון דער 5-טער און 1-טער קלאס!

די בייסטע מאדערנע

שייטלען

ווי אויך פערשידענע אלעטשקעס,

אזוי ווי אייגענע האר, גוטע אויסארביי־טונג צו זעהר ביליגע פרייזען.

קאנט איהר נאר בעקומען ביי

פארזשוצקי, קאמיעננא 5,

קווער אפיצינע, 2-טער שטאק.

די וויין-און בראנפען - פאבריק פון י. גלינקא אין פוילען

האט אין לאדז געעפענט א הורט-לאגער

מיט א חודש צוריק האט די וויין און בראנפען פאבריק אין פוזען פון י. גלינקא געעפענט א הורט־לאגער ביי אונז אין שטאט אויף אל. קאשטשושקי 37, די פאבריק עקזיסטירט שוין זייט 80 יאהר און איז זעהר פאפולער אין געוועזענעם פרייסישען געביט. ביי אונז איז זי ביז איצט געווען אומבעקאנט אבער ס׳איז געווען גענוג א חודש צייט און די איבערפיה־רונגען פון דער פירמע האבען זיך קונה שם געווען ביי אונז אין שטאט צוליב זייער קוואליטעט וואס בעפרידיגט די גרעסטע איבערקלויבער אפּי׳ן לאגער אין לאדז געפינט זיך ביז 30 טויזענד פלעשער פערשידענע סארטען. א חוץ דעם איז ביים לאגער פון די אייגענע אויסארבייטונגען געעפענט געווארען אויך א פערקויף פון אויסלענדישע וויין און קאניאק צוליב דער סאלידקייט פון דער פירמע און צוליב די קאנקורענצלאזע פרייזען האט די פירמע גרויס ערפאלג.

א חנוך-הספר פייערונג

צום ערשטען יאהרצייט פון אונזער געוועזענעם מיטארבייטער בצלאל פארזשוצקי ארדענט איין די פאמיליע פונ׳ם פערשטארבענעם א חנוך־הספר־פייערונג. די פייערונג וועט פארקומען היינט זונטאג 7 אין אוועגד אין דער וואוינונג פון הרב הארצשטארק (פאנסקא 3)

דאס ערשטע גרויסע געווינס אין לאדז!

נעכטען אין 15-טען ציהונגס-טאג פון דער 5-טער קלאס איז דאס גרעסטע געווינס פונ׳ם טאג 50.000 זל. געפאלען אויף נומער 31082. דאס גרויסע לאז איז פערקויפט געווארען ווי געוועהנליך דורך דער ווירקליך גליקליכסטער קאלעקטור ס. יאטקא אין לאדז. דאס גליק האט דאס מאל גע־שמייכעלט 3 לאדזער פון וועלכע צוויי זענען מי־טעלפערמעגליך: א סוחר און א האנדעלס־אנגע־שטעלטער און אויך א פאבריקס־ארבייטער. עס ווייזט זיך אלזא אויס, אז זעהר ריכטיג זאגען אלע לאדזער, אז דוקא נאר אין דער קאלעקטור שפּילט דאס גליק די איינוואוינער פון אונזער שטאט!

ציהונג פון דער לאטעריע

5-טע קלאס, 15-טער טאג

50000 זל. אויף נומער

31082

25,000 3501

15,000 74554

5,000

23127 28227 111739 145315
159551 205808

3,000

128667 177565

2,000

14365 34572 112931 140129
197774

1.000 2635 12072 12360
18039 57196 58691 63034 63392 76987
78049 84905 88113 111762 121909
121664 127901 129340 133549 137842
139420 141486 142611 143998 154640
181177 184545 188603 190376 193880
199284 207823 209538

800 2678 6052 8300
10251 16059 16559 28963 36662 39158
44765 48650 49408 58136 62293 61854
77135 78065 93344 97584 98050 102921
103490 107474 109919 126420 138213
144826 146659 154031 154669 156582
161691 167348 171840 177394 182608
185632 186313 192485 201848 209524

500 557 1583
6249 7905 10553 16879 17349 17492
18651 19348 20533 26361 26398 28334
320036 32517 34542 36996 38950 43387
44993 48537 50623 53480 54628 58012
100 61938 984 65277 412 945 69662
71386 72578 73734 738 74668 75147
657 77715 78119 83211 84169 85905
86004 87505 88539 89673 90898 92317
94375 96168 97730 856 98179 99425
687 101564 103925 106940 107261
109030 413 110134 112490 115546
116334 117635 119375 392 120742
121072 308 321 628 122852 923 123360
127112 521 128514 131825 132107
133908 134852 136337 137533 137626
138144 209 139024 406 140109 143680
146814 147108 148843 149283 904
150716 154823 154920 155810 157018
158159 223 159452 160777 957 161371
162417 513 163673 738 164598 165853
168391 169093 170411 172814 176391
177097 151 178063 178355 180641
182373 183495 185343 190521 191285
603 193293 196098 196575 796 198636
199096 513 201496 701 205248 994
206092 300 939 207837 209406 975

74 348 844 905 11 1086 113 225 45
1433 610 744 832 39 921 2230 403 559
63 812 23 923 41 3041 56 7284 35476
94 546 71 95 688 741 833 4021 164
86 380 83 426 58 633 44 94 865 915
5058 70 147 250 526 602 3 87 732 850
6049 97 326 36 610 12 781 854 917 38
7139 347 97 561 615 733 55 71 78 897
940 59 74 8057 90 424 823 927 9017
43 197 225 84 483 525 958 10241 325
79 81 404 96 735 854 57 949 11011 29
79 144 54 68 276 302 431 550 608 81
740 852 987 12093 112 17 392 421 80
930 70 92 13017 38 159 293 364 476
661 97 896 14328 79 555 90 612 41 72
752 939 98 15048 81 287 335 51 75
475 507 664 771 881 977 96 99 16041
75 138 44 56 219 50 74 413 41 76 559
611 921 17142 237 70 18011 333 141
50 82 242 426 68 891 902 88 19220
374 579 94 808 84 905 20036 156 251
80 82 317 47 49 53 429 699 884 931
37 48 58 80 21104 46 80 82 258 327
635 721 837 61 68 22007 52 63 194
260 73 76 77 338 407 17 32 660 66
971 76 23 238 71 471 74 587 713 50
896 24173 412 24 609 74 840 49 977

25173 242 71 401 56 66 512 76 612
29 41 703 9 21 22 31 26061 526 80
691 737 803 18 49 65 27210 72 198 07
325 97 545 741 893 28242 84 451 75
173 827 29043 79 121 272 496 630 50
714 55 851 79 30142 206 95 316 432
548 50 89 639 839 990 31048 226 37
46 48 62 400 75 525 55 89 32144 94
211 418 530 31 620 780 34 851 79
33033 85 107 42 219 96 315 420 531
42 630 87 708 827 34013 24 131 248
360 448 92 605 60 948 35076 148 332
43 427 72 706 88 801 36113 354 436
672 751 835 85 37020 71 194 207 77
346 77 523 25 48 94 723 39 69 80
852 38031 56 85 173 83 360 76 86
39069 88 154 335 405 504 41 75 656
980 40188 91 369 473 808 928 61 86
41075 85 473 703 10 62 818 918 42062
104 23 43 73 87 315 65 70 433 73 81
543 50 77 651 813 914 16 39 87 43002
9 47 457 578 44013 17 117 18 554 58
625 30 770 804 922 45070 109 14 33
93 295 312 576 645 857 38 46018 222
424 40 626 45 50 54 880 47027 50 169
92 331 53 551 616 885 971 48047 149
324 447 65 553 55 93 721 812 50 88
914 49274 412 82 521 73 618 91 715 61
880

50021 105 213 50 304 43 515 89 633
52 872 86 952 51070 114 96 236 75
442 99 568 652 773 813 35 52021 452
519 64 658 817 49 75 53016 88 129
310 460 530 633 97 748 822 67 910 52
54015 93 119 226 327 71 549 74 90 690
742 890 277 55082 179 250 345 502 45
98 786 89 817 57 969 56052 141 48 61
66 84 204 76 355 495 513 647 807 61
57085 111 290 93 459 564 66 624 771
95 875 922 65 58084 383 505 69 87 92
99 678 733 50 882 998 59008 15 80
203 31 32 348 78 435 48 591 627 84

87 748 62 886 937 60054 264 314 430
586 725 29 99 947 63 61036 108 67 78
235 434 622 881 916 62015 91 100 20
236 390 768 800 70 63102 25 63 335
86 452 599 792 832 88 64042 162 219
73 93 397 557 694 733 50 904 57
65022 53 98 192 267 76 369 506 680
911 98 66056 205 328 423 809 69 67029
257 371 411 559 611 795 980 68199
327 56 488 569 696 705 19 49 92 69026
60 139 75 390 452 563 661 719 848
929

70000 20 120 261 83 334 47 699 875
71001 89 146 88 200 54 77 308 18 65
457 546 53 65 783 919 88 72018 30
132 33 92 210 83 92 352 497 584 99
734 52 98 801 50 66 962 73040 317 33
48 732 83 94 874 75 74070 143 256 67
444 523 38 80 828 55 920 36 66 75077
80 253 484 629 55 734 917 76277 42
453 552 93 708 9 13 47 980 77076 113
40 56 82 303 31 47 630 82 805 8 98
927 49 78000 124 97 521 49 623 764
942 79205 23 96 313 419 45 770 882
906 80095 147 72 202 14 35 76 383
817 45 94 81063 144 99 251 87 326
454 689 749 89 812 931 47 82 82011
132 230 453 656 58 712 83011 29 87
160 92 275 322 89 505 604 12 28 52
54 62 68 883 911 84007 81 364 423 75
77 762 63 956 85011 94 209 23 65 85
86 455 530 53 69 623 914 63 86007 15
115 37 89 272 506 87048 77 107 52 241
55 73 338 52 407 573 659 710 32 38
841 917 92 88044 72 95 384 434 605
13 743 90 802 89041 338 512 628 759
94 869 90051 72 119 67 206 24 390
621 69 84 731 54 811 88 91055 244 94
301 14 654 731 81 861 911 92076 97
105 62 72 258 506 10 718 54 73 801
81 93024 192 93 431 52 515 88 654 69
727 60 863 94027 100 72 228 66 394
507 26 76 91 653 76 778 818 95028
133 250 413 98 96015 25 39 46 810 80
545 684 972 97186 260 346 50 79 87
89 99 420 530 610 30 41 761 875
98353 518 66 627 706 99121 75 262 68
509 658 752 78 924

100055 71 76 150 204 60 305 547 69
95 635 39 101060 294 419 75 90 517
58 714 64 86 876 900 102094 145 229
50 356 491 89 544 76 612 44 45 724
42 916 103071 245 48 58 93 383 614
59 889 937 41 104027 221 329 418
42 602 5 14 36 63 776 930 74 93
105001 20 25 68 289 307 568 601 25
68 289 307 568 601 25 49 811 42 96
986 106058 179 264 334 45 557 83 85
502 39 67 615 869 107577 693 770 84
819 70 960 108064 141 43 259 84 94
407 525 693 815 77 997 109171 82 385
429 48 557 722 96 985 110119 92 211
54 57 59 313 401 65 701 809 900 9 16
94 111024 504 838 96 981 112008 11
241 499 562 618 68 719 77 806 985
113106 77 393 539 674 807 64 114140
77 248 83 393 415 563 671 761 831
901 29 75 115093 249 303 37 95 524
636 708 17 38 885 915 52 116099 286

372 478 96 629 39 70 89 863 908 117074
79 301 404 33 513 63 69 600 813 78
118344 413 93 726 84 828 119185 298
365 554 634 61 857 923 93 94 120090
136 258 69 320 73 87 463 544 624 707
821 68 71 79 915 32 121207 47 306 44
635 79 84 802 933 122030 47 125 337
43 493 564 70 97 706 82 934 71 123000
46 80 179 302 51 451 530 55 78 635
92 700 862 124078 250 98 432 38 55
86 500 42 93 760 95 811 28

1250077 87 385 533 53 66 709 24
961 526 1045 17 63 363 78 422 61 523
699 792 920 127045 166 88 22 306 480
550 58 87 737 897 946 82 97 128009
59 134 76 270 320 412 541 77 664 781
922 129260 63 622 56 761 62 802 919
130169 81 250 379 83 407 545 638 888
131045 229 344 415 41 47 591 826 51
64 991 98 132238 39 71 80 564 780
880 918 133006 102 30 373 419 31 567
622 77 720 876 90 920 71 134023 72
153 54 222 348 54 407 21 607 784 857
87 949 135091 327 428 96 556 60 84
85 609 747 136281 97 372 411 22 41
44 90 696 754 90 809 47 931 136037
140 86 98 245 570 856 62 64 968
138083 104 10 20 50 218 315 91 405
66 97 569 76 742 800 41 139025 229
385 468 97 525 69 677 92 809 67
140015 139 300 32 71 469 566 68 650
771 76 846 84 141150 83 231 65 83
434 54 513 81 922 54 142032 82 145
47 289 302 514 53 64 74 82 922 143045
198 211 57 79 334 39 542 43 749 909
33 48 50 90 144008 11 98 188 214 484
92 664 65 700 34 814 87 917 145091
95 125 40 95 235 326 65 89 409 545
617 37 95 703 911 146141 94 211 336
401 15 545 681 711 74 881 976 96
147288 324 53 76 77 83 446 61 80 664
77 96 719 20 814 67 915 148014 39 69
75 123 47 206 64 487 522 600 32 49
773 800 56 980 82 149023 310 22 446
60 62 73 509 15 79 960 831

150004 218 300 13 458 566 631 55
709 823 976 151038 232 462 507 65
659 76 740 828 45 75 920 55 72 152169
222 40 390 497 508 641 67 68 739 41
856 914 88 153291 339 580 642 46 55
85 89 776 819 948 70 98 154004 17 41
147 74 312 78 405 524 681 726 35 36
897 982 155005 195 253 329 544 48
898 950 75 156009 44 47 216 94 330
452 94 757 805 966 68 157028 121 65
237 54 354 443 519 635 50 70 715 829
947 158042 43 63 100 85 221 56 70
391 426 74 81 93 514 39 48 91 639 88
712 27 159149 262 392 401 550 84 719
21 55 82 967 160120 216 396 446 567
97 604 96 885 98 921 161034 247 355
461 64 65 660 762 959 79 162115 93
254 57 506 43 99 605 47 83 738 62 74
75 830 936 93 163007 42 130 257 61
73 463 30 658 941 164061 96 122 77
232 302 45 671 721 41 93 165042 82
121 75 244 78 340 55 425 58 510 88
607 94 99 753 822 29 35 41 942 166161

82 316 40 525 38 89 641 82 886 998
167031 77 141 52 220 47 317 45 403
35 612 38 710 23 814 168025 243 63
317 60 70 462 553 642 62 79 86 730
924 28 41 58 72 169011 88 156 71 82
230 364 417 66 580 81 817 26 65 904
35 49 80 170112 83 89 341 514 29 38
82 687 94 871 97 955 61 171187 259
71 387 455 62 72 530 622 49 751 812
59 86 172010 71 348 58 159 68 412 31
70 587 652 81 733 86 839 84 917 31
173099 173 79 85 246 327 620 861 68
174000 175 209 35 311 26 403 550 610
773 817 32 98 989 175008 55 79 132
80 247 51 66 78 434 614 83 761 886
907 176077 112 98 255 328 50 88 477
501 786 963 81 177048 87 165 263 301
444 542 614 41 50 84 757 66 833 52
178092 294 400 42 70 519 40 749 60
74 828 179087 116 61 79 92 216 69
489 98 754 842 958 76 95

180035 51 63 86 121 30 335 43 78
580 625 32 773 904 181024 123 260 92
302 37 46 63 94 442 45 513 749 959
182013 146 235 62 64 354 57 65 413
31 35 591 687 716 55 820 22 86 909
183018 395 587 89 646 50 707 860 88
985 90 184070 157 61 62 65 269 71
373 471 576 604 48 49 726 854 921
185092 150 58 308 53 454 60 77 560
69 616 56 98 750 74 871 88 913 27 88
186087 97 203 38 47 441 82 621 66
705 833 903 63 73 96 187178 219 300
426 65 521 37 45 66 624 702 29 78 887
188065 68 107 21 97 255 78 99 436
578 619 93 702 5 88 835 906 16 27
189008 26 30 62 142 64 89 260 407 45
62 531 69 638 738 190136 61 270 372
419 40 43 94 605 22 30 41 93 739 851
971 77 87 191190 213 314 21 82 411
19 31 38 82 86 506 605 66 96 763 841
923 192001 25 222 43 76 383 85 479
568 72 644 58 98 788 811 28 47 193002
129 315 26 35 400 578 642 55 97 99
743 63 83 91 94 836 75 194010 127 65
85 234 62 94 303 74 90 515 50 701 866
86 195042 43 105 61 324 33 40 58 70
74 407 8 68 70 811 27 47 901 18 196003
27 74 144 227 73 357 83 93 439 595
652 727 807 16 66 953 80 197028 120
41 215 19 96 380 416 66 87 756 848
198004 15 41 84 102 71 211 16 27 69 72
352 443 525 52 619 728 30 980 199256
63 377 446 87 596 618 750 74 843 70
80 927 200021 138 202 336 68 688 768
804 57 92 952 58 71 201327 81 553 74
880 931 46 64 202038 64 177 407 35 59
73 99 557 618 41 948 50 203129 280 343
81 423 37 521 45 682 811 28 86 204100
250 362 592 96 641 840 41 911 87 205041
219 429 55 56 64 65 84 699 775 96 864
917 206040 195 99 309 62 543 86 95
612 837 66 821 87 925 73 207018 27 76
176 265 329 487 735 58 843 69 997
208020 69 277 538 666 732 87 209098
129 235 300 42 533 676 817 27 94 934

א בריף אין רעדאקציע

ג. רעדאקציע.

מיר האָבען דעם כבוד אייך צו בעטען צו פערעפענטליכען אין אייער צייטונג אנערקענונג דער פרויען-סעקציע, וועלכע עקזיסטירט ביי אונזער פעראיין פאר זייער לייסטען לטובת דער בעפעלקערונג פון אונזער שטאָט, ווי אָפהויבען מתים רח"ל, ארויסשיקען טאָג-טעגליך פרויען-עהרען-דירזשורען אויפ'ן ביה"ח בייהילפיג צו זיין ביי ד טהרות פון פרויען מתים רח"ל, און אָבגעבען דעם געהעריגען כבוד זייערע שוועסטער, וואָס שיידען זיך מיט זיי אויף אייביג. בעזונדערס איז כדאי זיך אָבצושטעלען און אָבצוגעבען דעם טיפסטען דאנק דער פערוואלטונג פון די פרויען-סעקציע, ווי פרעזעסאָווע פרוי ברזאזען וויצע-פרעזעסאָווע רבנית סעגאל און די רביצינס וועלטפריינד, פיינער, דאָמב. די פערוואלטונג האָט בעשלאָסען טעטיג צו זיין טאָג און נאכט און צו דעם צוועק ווערט גערופען היינט א׳אויסערגעוועהנליכע פערזאמלונג.

מיט דרך ארץ

חסד של אמת ומנחמי אבלים בלודז

„די גאלדגרעבער"

גרויסער ערפאלג פון דער „יודישער טעאטער-סטודיע" ביים „הזמיר"

דער גרויסער ערפאלג פון שלום עליכם'ס קאָמעדיע „די גאלדגרעבער" (דער אוצר) האט איבערגעשטיגען אלע ערוואַרטונגען. די פארשטעלונגען פון דער יודישער סטודיע ביים „הזמיר" מאַכען גוט בעזוכט.

היינט זונטאג ווערען „די גאלדגרעבער" (דער אוצר) אויסגעפיהרט צום 10. מאל אין זאל פון „הזמיר" אלעע קאשטשושקי 21.

לאָדזער קאַמעראַל-טעאַטער „אררט" אל. 1. מאַי 2 פריהער ענגל. זאל

ליטעראַר. לייטער: משה בראָדערזאָן. דירעקטאָר: יוסף סטרוגאַטש

קאָמפּאָזיטאָר: דוד ביינעלמאַן.

היינט, זונטאַג, דעם 23-טען — צוויי פאָרשטעלונגען:

אָנהויב 7.30 און 10 אָוונט פון 1 ביז 4 זל.

מאָרגען מאָנטאָג, 30 9 אוו. אַ פּאָפּול. פאָרשט. צו ביליגע פרייזן פון 1—3 זל.

ווערט געשפּילט דאָס פּראָגראַם

וכל מאמינים שהוא!

1) צווישען חסידים, 2) ביים שוינדל, 3) שלים-מזל, 4) כ'וויל נישט זיין קיין רבי, 5) זיין הויקער, 6) מאַמעלע, 7) מיגראַנג, 8) טייבעלע מ'ן גאָ"ד, 9) שלוש-סעודות, 10) סוום, 11) כירה-טאַץ, 12) זעלנערש, 13) ספּעקטעל, 14) יודען-שמירען, 15) דאָס לאַבוז'ל, 16) קוצעניו-מוצעניו, 17) אנשי קורצב.

קאָנפעראַנסיער: נ. רייכענבערג

בילעטען צו בעקומען יעדען טאָג פון 11—1 מיטאָג און פון 5 נאָכט. ביי דער קאַסע פון טעאַטער.

קלארא יאָנג

אין „שאַ, דער רבי פאָהרט!"

די ערשטע פאָרשטעלונגען מיט קלאַראַ יאָנג „שאַ, דער רבי פאָהרט" זיינען אריבער מיט א גלענצענדען ערפאלג. די זעהר אריגינעלע פיעסע איז אויפגענומען געוואָרען דורכ'ן פובליקום מיט גרויס בייפאל.

היינט געהט ווידער „שאַ, דער רבי פאָהרט".

דער „דזשאז-זינגער"

אין טעאַטער קאמעראלני

אין טעאטער קאמעראלני ווערט צוגעגרייט א גרויסע יודיש-אמעריקאנישע פיעסע „דער דזשאז-זינגער", וואו די טיטעל-ראלע וועט אויספיהרען דער ווארשאווער ארטיסט באַרא.

רעזשי: פון מ. מעליגא, וואלאַז סצענאר און שמעון דזשיגאן — ארטיסט פון טעאטער „אררט".

בעקער-צוזאמענפאהר

(—) דעם 30. ד. ח. קומט פאר אין לאדז א צוזאמענפאהר פון די פאַרשטעהער פון די בעקער צעכען אין לאדזער וואָיעוואָדשאַפט, דער צוזאמענפאהר זאל בעהאנדלען די אנגעלעגענהייטען פון ווענען שטייער, מעכאניזאציע פון די בעקערייען, צעננוקעס און קרעדיטען אויף צו מעכאניזירען די בעקערייען.

זעלבסטמארד

אויף זשעלאָנע 48 איז נעכטען בעגאנגען זעלבסטמאָרד די 38 יעהריגע מאריאנא זאוולאצקא. די סבה פון דעם פערצווייפעלטען שריט איז פאַמיליען-אנגעלעגענהייטען.

פון „אררט"

היינט זונטאג ווערט געשפּילט צוויי מאל 7,30 און 10 אזייגער „וכל מאמינים שהוא" א פראָגראַם געמישט פראָגראַם פון די בעסטע „אררט"-נומערן מאָרגען א פאָפּולערע פאָרשטעלונג צו ביליגע פרייזען פון 1,00—3,00 זל.

פלוצים געשטארבען

פרייטאָג איז אין אלטשטעטישען ביה"מ פלוצים געשטאָרבען וואָלף אָרדינאַנס אלט 57 יאָהר, עס איז לייכט פאָרצושטעלען די מהומה וואָס דאָרט איז פאָרגעקומען צווישען די מתפללים, חסד של אמת האָט גלייך אדורכגעפיהרט אַנ'אונטערזוכונג און מיט דער ערלויבניש פון פראָקוראָר דעם מת צו קבירה געבראַכט דעם זעלבען טאָג אָהן סעקציעס.

פון פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

היינט זונטאג, 8,30 אזייגער קומט פאר אין דער פאלקס-אוניווערזיטעט (צעגעלניאנא 4) א פארלעזונג פון פראָפ. ז. פאונער (אין דער פוילישער שפּראַך) אויף ד. ט.: „די נייעסטע שטרעמונגען אין דער איראָפּעאישער ליטעראטור (2. עקספרעסיאניזם און אוניווערסאליזם) דער איינגאנג צו דער פארלעזונג איז פריי.

ראדיא-קאנצערט

פון יודישער מוזיק

די ראדיא-בעזיצער אין פוילען האבען נעכטען אין אוונט געהאט א אינטערעסאנטע, די ווארשאווער סטאנציע פון „פוילישען ראדיא" האט ווא... ניין אזייגער אויסגעגעבען א קאנצערט פון יודישער מוזיק. אין קאנצערט האבען זיך בעטייליגט: ה' פאַמאַן און זמרה זעליגפעלד אלס סאליסטען און דער אָרקעסטער פון דער ווארשאווער פילהארמאָניע. ס'האט געזאלט זיך אויך בעטייליגען דער חזן גוסעוויצקי, אבער ער איז נישט אויפגעטראטען. צ. א. איז אויסגעפיהרט געוואָרען א קאמפאזיציע פון אונזער לאדזער קאמפאזיטאר דוד ביינעלמאַן.

דאס איז דער ערשטער יודישער קאנצערט אין פוילישען ראדיא און דער פאקט איז ווערט צו בעגריסען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספּעציאליסטען

זאוואדזקאַ 1.

נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקה. און מענער-שוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויסגלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען. קוואַרץ-לאמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט קאסמעטיק.

—— טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונט. ——
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכט.
נעמט-אָן א פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַראוירען-, נאָז-, האלז- און לונגען-קראַנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.
רעכטשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3

Dr. med.
B. Robinzon

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
פעטריקאָווער 10, טעל. 31-86
נעמט אָן פון 8—9½ פריה און פון 3—4½ נאָכמ.

Dr. med. H. KRAUSKOPF

אקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
צעגעלניאנא 45, טעל. 13-47
נעמט אָן פון 4 ביז 7 אין אָוונד.

צאהן-דאקטאר
L. Berger

זגערזשער 21, פראָנט, 1 שטאָק, עמפּפאַנגס-שטונדען פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 5 ביז 9 אָוו. פון 2 ביז 5 נאָכמ. אין לעטשניצע, פּיעטריקאָווער 62

מאשין-לעכער

ווערן אָנגענומען אויסצוניי'ען ביי
ג. נארדמאַן צעגעלניאַנאַ 29

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej).

Od wtorku, dnia 18/3 1930 r.
do poniedziałku, dnia 24/3 1930 r.
Dla dorosłych:

CUDA Kinematografji
(Z tajemnic operatora filmowego)
w czasie wyświetlania osobisty występ operatora filmowego JÓZEFA MAYENA

Przygody grubaska, Tłuścioszka i Pączka
ORAZ **Trzej dżentelmeni**
Dla młodzieży:
DALSZE DZIEJE TARZANA
według powieści Edgara Riee Burrouga

גיכע עלעקטרישע פאגאטאוויע
SZYBKA POMOC ELEKTRYCZNA
tel. 118-36
סטאדאלניאַנאַ 4
טעטיג א גאַנצען מעת-לעת.
בעסטע בעדינונג. קאנקורענץ-פרייזען.

א לאנגיעהריגער געוועזענער
גערכטס-סעקרעטער
שרייבט אלערליי ביטעס און קלאַגעס. קלויזולעס און זאבעזיעטשעניעס אין אלע שטעדט פון פוילען.
א גוטער ספּעציאליסט אין מיליטער-ענינים
B. MANN, Piotrkowska 10.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספּעציאל-ארצט פאר נירן, בלאָז און הארן-קראַנקייט
8 NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אָן פון 4—7 אָוונד.

דעטעקטארען קאמפלעט
מיט א סלוכאווקע און אנטענע פון 28 זל.
RADIO - LLOYD
Przejazd 8.

Dr. med.
LAJCHTER
צאהן-כירורג
Chor. szczęk, dziąsel podniebienia, języka it.p.
przeprowadził się na ZIELONĄ 9
Ip. front, tel. 149-66
od 1½—5 po poł.

W. EYCHNER
גינעקאלאָג-אקושער
זגערזשער 11.
טעל. 134-72
נעמט אָן פון 6—8 אָוונד

J. GLINKA
zał. 1850 r. **POZNAŃ** zał. 1850 r.
Fabryka wódek i likierów
oraz hurtownia win i koniaków krajowych i zagranicznych
HURTOWY SKŁAD w ŁODZI
Al. Kościuszki 37, tel. 150-72.

בעקאנטמאכונג

עס איז וויכטיג פאַר יעדען איינעם,
פאַר א גרויסען אויך פאַר א קליינעם,
ווער עס וויל א גוטען הוט קויפען,
אויך דערצו א שעהנעם,
זאָל אנדערשוואו נישט לויפען,
ווייל ביי מיר איז פאַר א פרייז א קליינעם.
דערנאָך וועט איהר אלע פריינד אייערע ראטען,
און צו מיר מיט דעם פינגער אריינטאטען,
אויך אָנווייזען אז דאָס געשעפט פון הוטען,
שטאמט פון א פאכמאן א גוטען.
דאן וועט זיין אייער וואונש
נאָר צו קויפען ביי דער פירמע „Lunch"
Łódź, Konstantynowska 1.

טליתים-פאבריק

אויסארבייטונג פון וואָלענע, האלב-וואָלענע, זיידענע טליתים כמו טערקישע, קאלאמעיער, ווי אויך טליתי קטנים, הורט און דעטייל מיט אויספערטיגונג, אויך גארטלען, שפאניעס און ציצית
צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל, ביי
א.ח. ציטרינאווסקי, קאמיעננא 1,
אין 2. טויער, פארטער. קומט איבערצייגט אייך!
בעמערקונג: ס'ווערען אויך אָנגענומען אלטע טליתים צום וואשען.

צאהן-ארצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
Zawadzka 14, tel. 108-33
נעהמט אָן פון 10—2 און פון 4—7

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה
בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש,
אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום
איבער דעם זאָלסטו נאָר קומען אין מיין
רעכטסקאנסולענטען-ביוראָ צו ה'
מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17
(זאַכאָדניאַ 52) טעל. 148-79
וואו עס ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, געווי-סענהאַפט געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אדוואָלאַניעס, סלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, ווענען דירות אין וואַרשאַוער ראַיאָנען, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפּראַכען. מיט אַכטונג
ד. מאַנעלאַ, רעכטסקאָנסולענט
פּעטריקאָווער 17.

אַבאָנאַמענטס-פרייז: אין לאָדז — 5 זל. א חודש מיט אָטראָגען א היים; אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. א חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.
פאַר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך
די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פרייז פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ 60— „ „ „ „ 4 „
פאַר א מילימעטער-שורה: נאָכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ 18— „ „ „ „ 8 „
אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman